Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...гаетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 42 (13837) | 1975 оной февралиин 19, среда | Сэн 2 мүнгэн.

75 ОНОЙ АРАДАЙ АЖАХЫН ТҮСЭБЫЕ ОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЭ ТАЛААР ОССИН ФЕДЕРАЦИИН АЖАЛШАДАЙ АБАҺАН СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...син Федерациин ажал- ...КПСС-эй XXIV съездын ...шиидхэбэринүүдые ...дээрэнь бэелүүлэн. ...табан жэлэй дүрбэ- ...жэлэй түсэбые, социа- ...уялгануудые амжалта- ...р дүүргэбэ. Промыш- ...предприятинуудай кол- ...вүүд гол шухала зүй- ...продукци үйлэдбэрилжэ, ...худалдаха түсэбөө ...һоонь урид дүүргэлэ. ...мышленна үйлэдбэриин ...жэлэй түсэбөөр 7 ...оронд 7,8 про- ...дэшэлһэн байна. ...мышленностьда ажалай ...дэшэлүүлхэ социа- ...уялганууд дүүргэгдэө.

...4 ондо 111,7 миллион ...тэхэ гү, али 1971 — ...онуудай дундуур хэм- ...эхэ ороохо таряан ...даһан байна. Повол- ...Хойто Кавказай, ...Р-эй түбэй хубиин ...ал таряа ургуулан ху- ...да ехэ хубитаяа оруу- ...Мяха, һү, үндэгэ, ноо- ...хүдөө ажахын бусад ...ци үйлэдбэрилжэ, гү- ...тушаалга үргэдхэгдөө. ...жэлэй турша соо ...совхозуудта продук- ...йлэдбэрилгын дундуур ...хэмжээн 17 процен- ...ргаһан байна. Хүдөө ...ургамалнуудай ур- ...ажалай ашаг шэмэ ...адууһа малай, шу- ...тоо толгой олошороо.

...ральна барилгын схэ ...мма бэелүүлэгдэһэн ...1974 ондо промыш- ...200 ехэ предприяти, ...оруулагдаһан малай ...шубуунай фабрика ...лгада оруулагдаһан ...юм.

...р замай, автомобильна ...мүрэнэй транспор- ...ашаа зөөлгын, агаарай ...ортаар пассажирнуу- ...өөлгын түсэбүүд, со- ...уялганууд үлүүлэн ...гдэө. Түсэбһөө гадуур ...миллион тонно ашаан ...

...ериальна үйлэдбэриин ...ринуудые амжалтатай- ...хүгжөөлгэ арад зоной ...һайжаруулха ехэ ехэ ...ябуулгануудые бэе- ...арга олгоһон байна. ...эй, колхоз, совхозуудай ...зөөреэр 61 миллион- ...эшэ дүрбэлжэн метр ...ітай байрын гэрнүүд ...лгада оруулагдаа. Хүн ...эд бараа худалдалга ...миллиард түхэригөөр ...һэн байна. Худалдаа ...анай, ниитын эдеэ хоо- ...хүн зоной ажаһуудал ...гын шэнэ предприяти- ...юрэнхы эрдэмэй һур- ...нууд, гэгээрэлэй, элүү- ...аалгын ба соёлой ...эмхи зургаанууд бари-

...74 оной түсэбые болзор- ...урид дүүргэхын тү- ...эсоюзна социалис мү- ...эрхим үрэ дүнгүү- ...туйлаһанай түлөө ...СР, мүн хэдэ хэдэн ав- ...республиканууд, ...нууд, областьнууд, ...район-нууд, хо- ...городууд, райо- ...циональна округууд, ...приятинууд, үйлэдбэ- ...нэгдэлнүүд, барилга- ...колхоз, совхозууд, ...шэнжэлэлгын ба бу- ...нүүд КПСС-эй ЦК- ...СССР-эй Министрнүү- ...Соведэй, ВЦСПС-эй, ...СМ-эй ЦК-гай дамжуул- ...Улаан тугуудаар шаг- ...һан байна.

...ти ба Совет гүрэнэй ...сэгнэлтэ республикын ...адые коммунизм бай- ...гын бүхы һалбаринууд- ...ажалай шэнэ амжалта, ...уудта зоригжуулна. ...скэ Союзай Коммунис ...дотоодын ба гадаа- ...политикые, мүн комму- ...байгуулалтын түсэбүү- ...амжалтатайгаар бэе- ...лхэ, уласхоорондын ор- ...соо социалис оронуудан ...ааа бодолые бэхижүүлхэ, ...найрамдал, арадуудай ...гүй байдал хангаха гэ- ...КПСС-эй Центральна ...итедэй, ЦК-гай Политбю- ...КПСС-эй ЦК-гай ...неральна секретарь ...эо Л. И. Брежневэй ...сусашагүй аша ...ехэтэй ажал ябуул- ...Россин Федера- ...ин ажалшад халуунаар ...шаан дэмжэнэ. КПСС-эй ...К-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюусан, Россин Федерациин промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, транспортын ба бусад һалбаринуудай предприятинуудай коллективүүд 1975 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө мүрысөөндэ оролсон, удаадахи социалис уялгануудые абаба.

Промышленностиин гол шухала зүйлэй эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа, худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид, декабриин 28 болотор дүүргэхэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, тэрэнэй ашаар үйлэдбэриин ниитэ ургалтын 86-һаа бага бэшэ процентыень абаха. Продукци үйлэдбэрилгын гаргаша хямдаруулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэн, ашаг олзын талаар жэлэй түсэбые 300 миллион түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ.

Жэлэй түсэбһөө гадуур 212 мянган тонно шэрэм, 500 мянган тонно булад, хара металлнуудай 323 мянган тонно прокат, 38 мянган тонно булад хоолой сорго үйлэдбэрилэн бүтээхэ, 6,2 миллион тонно шулуу нүүрһэ, 1,64 миллион тонно нефть, 1,1 миллиард кубометр газ үйлэдбэрилэн абаха, 450 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 6 мянган тонно химическэ утаһа, 20 мянган тонно каучук, автомобилиин 140 мянган шинэ, 90 мянган тонно цемент, 30 миллион хэһэг шифер, 25 мянган тонно целлюлозо, 24 мянган тонно сааһа, 10 мянган тонно картон, 1100 трактор, 4300 автомобиль бүтээн гаргаха.

Жэлэй даабариһаа гадуур 1,5 миллион түхэригэй запас частьнууд бүтээгдэжэ, хүдөө ажахыда эльгээгдэхэ. Үбһэнэй гурил бэлдэхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалгаяа хоёр дахин үргэдхэхэ, 1,5 миллион тонно торф абаха, 71 мянган тонно избёосхын ба доломидай гурил, 500 мянган тонно холимог тэжээл үйлэдбэрилхэ шухала байна.

Түсэбһөө гадуур арадай хэрэглэлэй 700 миллионһоо доошо бэшэ түхэригэй эд бараа үйлэдбэрилхэ, тэрэ тоодо: 11,8 миллион дүрбэлжэн метр бүд, 1,5 миллион паар оймһо, оёдолой промышленностиин 22 миллион түхэригэй продукци, 410 мянган тонно сагаан эдеэн, 100,8 мянган тонно мяхан, 27,6 мянган тонно малай тоһон, 7,8 тонно колбасагай зүйлнүүд, 6 мянган тонно ургамалай тоһон, 100 мянган тонно һайн шанартай талхан, 2 миллион түхэригэй шэл аяга амһарта, 22,5 мянган холодильник, 5,5 мянган велосипед, 6 миллион түхэригэй мебель гаргагдаха. Түсэбһөө гадуур 211 мянган тонно загаһа бариха.

3,5 мянган предприятиие, цехые, участогые, үйлэдбэриие бүхы дээрэнь оньһожоруулха, автомадаар хангаха; оньһожоруулагдаһан поточно ба автомат 7,5 мянган линн ашаглалгада оруулха, 2 мянга гаран шэнэ түхэлэй машина, түхеэрэлгэ, прибор, аппарат бүтээхэ. Ухаалан зохёолгонуудай ба уралан нарижуулгын дурадхалнуудһаа 2,5 миллиард түхэригэй ашаг олзо абаха.

Предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ, техникээр хангалгада, шэнэ хүсэнүүдые дары түргөөр ашаглалгада оруулалгада шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ.

Хара металлургида Новолипецкэ кислородно-конверторнэ цехүүдэй, Баруун Сибириин металлургическа заводуудай, Кемеровскэ заводой коксын батарейн, Лебединскэ ба Михайловска ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадуудта, Череповецкэ металлургическа заводто, «2000» станай, Баруун Сибириин заводой коксын батарейн үйлэдбэриин хүсэнүүдые дары түргөөр ашаглалгада оруулха хэрэгые хангаха шухала.

Газай промышленностьда түсэбһөө үлүү компрессорнэ зургаан станциие оньһожоруулха ба автомадаар хүдэлгэдэг болгохо, 500 километр ута магистральна соргонуудые тодхохо.

Нүүрһэнэй промышленностьда наринаар хэмхэлдэг техникээр хангагдаһан уурхайһаа шулуун хөө малталгые 130,7 миллион тоннодо хүргэхэ, тэрэ тоодо үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан уурхайһаа 114 миллион тонно абаха.

Химическэ болон нефтехимическэ промышленностьда хабаатай Воскресенскэ химическэ комбинадта аммофос үйлэдбэрилхэ, мүн Куйбышевска азотно-тукова заводто капролактама гаргаха, Уфагай химическэ заводто каустическа содо үйлэдбэрилхэ, Нижнекамска нефтехимическэ комбинадта шэнэ түрүү гуримаар дивинила гаргаха түхеэрэлгэ болзорһоо урид ашаглалгада оруулха.

Барилгын хэрэгсэлнүүдэй материалнуудай промышленностьда цемент үйлэдбэрилхэ технологическа линиие болзорһоонь урид проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ.

Машина бүтээлгын промышленностиин продукциин техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ. Шэнэ түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудые олоор үйлэдбэрилжэ захалхын тула тэдэнэй түрүүшын маяг зүйлнүүдые болзорһоо урид бэлдэхэ гэбэл: хүндэ болон энергетическэ машина бүтээлгын предприятинуудта — адагынь 50 түхэлэй, электротехническэ промышленностьда — адагынь 700 түхэлэй, хүдөө ажахын машина бүтээлгын промышленностьда — хүдөө ажахын техникын 28 зүйлэй, автомобильна промышленностиин предприятинуудта — 20 түхэлэй шэнэ машина болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ.

Продукциин шанарые нилээд һайжаруулха, арадай хэрэглэлэй эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ, гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ 1500 зүйлэй эдлэлые бэлдэхэ. Текстильнэ промышленностьда хүн зоной ехээр хэрэглэдэг 3,46 миллиард метр бүд гаргаха, нютагай промышленностиин предприятинуудта һайн шанартай 3,6 мянган элдэб шэнэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха.

Байгаалиин баялигые бэдэрэлгын экономическа ашаг үрые дээшэлүүлхэ, түмэрэй болон апатидай, нүүрһэнэй, зэд, боксит болон бусад үнэтэ малтамалнуудта хэгдэһэн гаргашын түхэриг бүхэндэ минеральна түүхэй эдлэлэй элишэлэгдэһэн нөөсэнүүдэй ургалтые даабариһаа үлүүлхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойн хүрэтэр Тюменскэ областьдо элишэлэгдэһэн нефтиин нөөсын ургалтые, Оренбургын областьдо байгаалиин газай нөөсын ургалтые юһэдэхи табан жэлэй даабарида хүргэхэ.

Үйлэдбэрилгэдэ материал бага оруулдаг болохо, материально-техническэ нөөсэнүүдые зүбөөр ашаглаха. РСФСР-эй арадай ажахыда адагынь 400 мянган тонно хара ба үнгэтэ металл, 4,8 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 2 миллион тонно условно түлишэ, 310 мянган тонно цемент, 350 мянган кубическа метр барилгын модо алмаха.

Хүдөө ажахыда — колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлжэ, газар тариалан болон мал ажалай культурые үргэжэ, эрдэмэй болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хэрэглэлэнэй ашаар хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ, ороохо таряа эбалгые 130 миллион тоннодо, саахарай свёкло — 32 миллион тоннодо, наран сэсэгэй үрэ — 3,8 миллион тоннодо хүргэхэ.

1975 оной түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, гүрэндөө 53 миллион тонно ороохо таряа, 30,5 миллион тонно саахарай свёкло, 3,2 миллион тонно наран сэсэгэй үрэ, 10,6 миллион тонно хартаабха, 7 миллион тонно овощ, 8,6 миллион тонно адууһа мал ба шубуу, 31,7 миллион тонно һү, 20 миллиард үндэгэ, 245 мянган тонно нооһо худалдаха,

382 мянган гектар намаг хатааха шэнэ системэнүүдые, 718 мянган гектар газар уһалха уһалууриин системэнүүдые ашаглалгада оруулха, тэрэ тоодо 457,5 мянган гектар бэлшээри уһалдаг болохо. Хара хүрьһэтэ бэшэ нютагуудта главнечерноземводстройн хүсөөр хэгдэхэ подрядна хүдэлмэриин түсэбые 1975 оной декабриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ.

Барилгын талаар — подрядна хүдэлмэриин жэлэй түсэб декабриин 30-да дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 6,5 процентээр дээшэлүүлхэ, тогтоогдоһон даалгабаринуудтай сасуулбал, материалнууд болон түүхэй эдые 1 процентһээ бага бэшээр нэмэжэ алмаха. Хара металлургиин, химиин, нефтиин, газай промышленностиин тушаагдахаяа байһан шэнэ барилгануудые ашаглаха, хүнгэн, эдеэ хоолой, мяханай ба һүнэй промышленностиин шэнэ үйлэдбэринүүдые ашаглалгада оруулха. Сургутска, Рефтинскэ ГРЭС-үүд ба Ленинград хотын хойто зүгэй ЯЭЦ дээрэ 825 мянган киловатт хүсэтэй энергетикын блогуудые, Ленинград — Москва гэжэ 750 киловольтын, Орёл — Брянск, Усть-Илимская ГЭС — Братск гэжэ 500 — 500 киловольтын электрын элшэ хүсэ дамжуулха линии болзорһоонь урид ашаглалгада тушааха Каширска ГРЭС, Усть-Илимскэ ГЭС, Дягилевска ТЭЦ дээрэ 600 мянган киловатт энергетикын хүсэ түсэбһөө гадуур ашаглаха.

Баруун Сибириин металлургиин завод дээрэ 1500 мянган тонно прокат үйлэдбэрилхэ хүсэтэй «450» гэжэ дунда сортно станиие, «фосфорит» гэжэ комбинадта 828 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха үйлэдбэри, «Уралкалий» гэжэ комбинадта 1 миллион тонно калийна үтэгжүүлгэ, азотно үтэгжүүлгын Дорогобужска завод дээрэ һула азотно кислота, Березниковско азотно-тукова заводто аммиагай селитрэ гаргаха үйлэдбэринүүдые ашаглалгада тушааха; Самотлор — Альметьевск, Куйбышев — Тихорецкая — Новороссийск гэжэ нефть дамжуулдаг зам дээрэхи барилгануудые болзорһоонь урид барижа дүүргэхэ; Уфагай пумаажан бүдэй комбинадта ээрэлгын 35 мянган һуури ашаглалгада оруулха; промышленна үндэһэ һуури дээрэ мал ажалай продукци абаха, тэрэ тоодо 173,5 мянган толгой эбэртэ бодо залуу мал, 682 мянган толгой гахай түлжүүлхэ, шахан таргалуулха томо комплекснүүдые; үндэгэ абахын тула 5 миллион эмэ тахяатай, мяха абахын тула жэлдэ 9,6 миллион шубуутай байха шубуунай фабрикануудые барижа дүүргэхэ.

Гэр байра барилгын хэмжээе үргэдхэхэ, нмагтал гүрэнэй капитальна һомологын ба гэр байра баридаг кооперативуудай мүнгэ зөөреэр 50 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые; 670 мянган һууритай юрэнхы һуралсалай һургуулинуудые, һургуулиин наһа гүйсөөдүй 180 мянган үхибүүдэй хүмүүжэхэ эмхи зургаануудые, 27,2 мянган оротой больницануудые, халаан соо 50,2 мянган хүнүүдые үзэхэ поликлиникэнүүдые бариха. Городуудые болбосон түхэлтэй болгохо, гэр байрануудай харууһа һайжаруулха. Гэр байрануудай капитальна заһабарилгын талаар жэлэй түсэбые декабриин 24 болотор, коммунальна ажахын гэр байра барилгын талаар — декабриин 28 болотор дүүргэхэ.

Түмэр замай транспортаар түсэбһөө гадуур 10,6 миллион тонно ашаа шэрэхэ. Бүгэдын хэрэглэмжын автомобильна транспортаар ашаа шэрэхэ жэлэй түсэб 630 миллион тонно-километрээр, гол мүрэнэй транспортаар — 3,9 миллиард тонно-километрээр үлүүлэн дүүргэхэ. Гражданска авиациин предприятинууд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид: пассажирнуудые зөөлгөөр — декабриин 27-до, арадай ажахыда авиаци хэрэглэлгээр — декабриин 20-до дүүргэхэ. Магистральна трубопроводуудаар түсэбһөө гадуур 600 мянган тонно нефтепродукт бүлхэ. Хатуу хушалгатай бүгэдын хэрэглэмжын 463 километр автомобильна харгы түсэбһөө үлүүлэн бариха, ашаглалгада үгэхэ ба 410 километр автомобильна харгы капитальнаар заһабарилха. Ретрансляционно хүсэтэ 3 телевизионно станци ба 60 мянган номертой автомат гуримаар хүдэлдэг телефонно станцинуудые бариха.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга-хабсаралгын хүдэлмэри дүүргэхэ, Амар мүрэн дээгүүр гараха хүүргые ашаглалгада тушааха. БАМ-ай барилгашадые телевизионно дамжуулгаар хангахын тулада Усть-Кут хотодо ретрансляционно хүсэтэ телевизионно станци, мүн Тындинский, Чегдомын тосхонуудта «Орбита» түхеэрэлгээр дамжуулгануудые абадаг телевизионно станцинуудые ашаглалгада оруулха.

Розничнэ худалдаа наймаанай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, улад зондо 290 миллион түхэригэй эдеэ хоолой зүйл, промышленна эд бараа түсэбһөө гадуур худалдаха. Гүрэнэй худалдаа наймаанда наймаалагшагүйгөөр худалдаха арга методээр бүхы худалдадаһан эд бараанай 44 процентыень, кооперативна худалдаа наймаанда — 54 процент хүрэтэр худалдаха. Улад зондо ажаһуудалай туһа хүргэлгын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, хүн зондо 23 миллион түхэригэй ажаһуудалай туһа түсэбһөө гадуур хүргэхэ.

Ажалшадые соёл культурын талаар хангалгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, театрнууд болон концертнэ организацинуудай ажал ябуулгые һайжаруулха, совет арадай баатарлиг ажал ба революционно заншал үргэнөөр ухамайлан харуулха, ажалшадай уран һайханай оюун бэлигые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ.

Бүгэдэ нитын дунда һуралсалда оролгые 1975 ондо түгэсхэхэ, һурагшадые саашадаа улам һайнаар һургаха, хүмүүжүүлхэ.

Һургуулиин учебнигүүдые болзорһоонь урид, июниин 15 болотор хэблэн гаргажа дүүргэхэ.

Үхибүүдтэ зорюулжа, 310 миллион хэһэгһээ үсөөн бэшэ номуудые хэблэхэ.

Арадай ажахыда хүдэлхэ эрхим шадабаритай мэргэжэлтэдые һайнаар бэлдэхэ.

Үйлэдбэриин коллективүүдтэй харилсан ажаллажа, дээдэ һургуулинуудай эрдэмтэдэй хүсөөр эрдэм-техникын дэбжэлтэ түргэдхэхэ зорилготой шухалын шухала хэдэ хэдэн шэнжэлхы хүдэлмэринүүдые бэелүүлхэ. Жэлэй турша соо РСФСР-эй дээдэ һургуулинууд 6 мянган научна хүдэлмэри дүүргэхэ, тэдэниие нэбтэрүүлээд байхада, жэл соо 750 миллион түхай түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаха.

Улад зондо хүргэгдэдэг медицинын туһаламжын шанар дам саашадаа һайжаруулха, үбшэ һэргылхэ ба үсөөрүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ.

* * *

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод байхадаа, 1975 оной түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулха, тиигэжэ юһэдэхи табан жэлые, мүн Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхэ, совет хүнүүдэй һуудал байдал улам саашадань һайжаруулха тушаа КПСС-эй XXIV съездын хараалһан программые бэелүүлхэ хэрэгтэ эрхим хубитаяа оруулха байха гэжэ Россин Федерациин ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедые, Советскэ правительствые батаар найдуулна.

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, БАРИЛГАНУУДАЙ, КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДТЭ, АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ, ХИЗААРНУУДАЙ БА ОБЛАСТЬНУУДАЙ, МОСКВА, ЛЕНИНГРАД ХОТОНУУДАЙ, МИНИСТЕРСТВЭНҮҮДЭЙ БА АЛБАН ЗУРГААНУУДАЙ ПАРТИИНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААНУУД ДЭЭРЭ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЭ, БАТАЛАН АБГАА.

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ВИЛЬСОНТЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсонтэй февралиин 17-ной үдын урда Кремль соо уулзажа, хөөрэлдөө.

Уласхоорондын зарим асуудалнуудаар, мүн энэ үдэр гар табигдааша Совет-англиин документнүүд дотор тодорхойлогдоһон, СССР-эй, Великобританиин хоорондохи харилсаае гүнзэгырүүлхэ тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ эдэнэр һанамжануудаа хэлэһэн байна.

(ТАСС).

СОВЕТ-АНГЛИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Великобританиин П р е м ь е р - Министр Г. Вильсонэй, гадаадын ба холбоото оронуудай хэрэгүүдые эрхилдэг Дж. Каллагэнай хоорондын хөөрэлдөөнүүд февралиин 17-до Кремль соо үргэлжэлүүлэгдэө.

Уласхоорондын тон шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудые, мүн Советскэ Союзай ба Великобританиин хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые бүтэмжэтэй оршон байдалда зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ. Тиихэдээ али алинда ашатай туһатай, адли тэгшэ эрхэтэй оршон байдалда харилсаагаа үргэдхэн хүгжөөхэ шухала гэжэ ойлголсоо.

Совет англиин хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые согсолходоо, хоёр ороной хоорондохи харилсаае, үгээ ойлголсолгые хүгжөөн бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа хоёр тала элирхэйлбэ. Энэ ушар хоёр ороной арадуудай аша туһада, уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлгын аша туһада Советскэ Союзай, Великобританиин хоорондын харилсаанда шэнэ шатые нээхэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд совет-англиин зохихо документнүүд дотор найруулагдаха.

(ТАСС).

КРЕМЛЬ СОО СОВЕТ-АНГЛИИН ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

Февралиин 17-до Кремль соо совет-англиин документнүүдтэ гар табигдаба.

«Совет-англиин хамтын мэдүүлгэдэ», «Зүбшэлэлгэнүүд тухай совет-англиин протоколдо», «Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай совет-англиин хамтын декларацида» гар табигдаа.

Эдэ документнүүдтэ Советскэ Союзай түлөө — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев; Великобританиин Нэгэдэмэл королевствын түлөө Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсон гар табиһан байна.

Удаа тээнь «Совет Социалис Республикануудай Союзай, Великобританиин ба Хойто Ирландиин Нэгэдэмэл королевствын хоорондохи экономическа, промышленна харилсаа хүгжөөлгын удаан болзортой программада», «Совет Социалис Республикануудай Союзай, Великобританиин ба Хойто Ирландиин Нэгэдэмэл королевствын хоорондо эрдэм, техникын талаар арбан жэлэй болзортой харилсаанай программада», «Медицинскэ эрдэм наукын, элүүрые хамгаалгын талаар Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын, Великобританиин ба Хойто Ирландиин Нэгэдэмэл королевствын правительствын хоорондын харилсаан тухай хэлсээндэ» гар табигдаба.

Эдэ документнүүдтэ Советскэ Союзай түлөө — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин; Великобританиин Нэгэдэмэл королевствын түлөө Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсон гар табяа.

Нүхэд Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих болон бусад тушаалтад документнүүдтэ гар табиха үедэ байлсаба.

Англиин талаһаа — гадаадын ба холбоото оронуудай хэрэгүүдые эрхилдэг министр Дж. Каллагэн болон бусад тушаалтад эндэ байлсаа.

* * *

Совет-англиин документнүүдтэ гар табигдаһанай һүүлээр Л. И. Брежнев Совет телевидениин ба радиогой хүдэлмэрилэгшэдэй асуудалнуудта харюусан, иигэжэ хэлэбэ:

— Энэмнай һүүлэй арбан жэлэй турша соо совет хүтэлбэрилэгшэдэй Англиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн эгээл удаан хөөрэлдөөнүүд болоно. Гэбэшье удха шанарынь гансал энээгээр хизаарлагданагүй. Ушар юуб гэхэдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ олон тоото асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Совет-англиин харилсаанай политическэ, экономическа асуудалнуудые гол түлэб зүбшэн хэлсээбди. Удаа тээнь уласхоорондын олон асуудалнууд хэлсэгдээ. Хоёр талаһаа аша туһатай, шухала хүдэлмэри хэгдээ гээд тоолоноб. Хөөрэлдөөнүүд политическэ шухала удха шанартай хэдэ хэдэн документнүүдтэ гар табилгаар дүүрэбэ. Тэдэмнай мүнөөдэр, үглөөдэр толилогдохо байха. Гол шухала юумэниинь иимэ ха даа.

Г. Вильсон асуудалнуудта харюусахадаа, мэнэ һаяхан гар табигдаһан документнүүд тухай иигэжэ хэлэбэ:

— Документнүүдые бэлдэхэ үеэр манай советнигүүдэй, министрнүүдэй, бидэнэй хэһэн ехэ хүдэлмэриин удаа господин Брежневтэй, господин Косыгинтай хамта эдэ документнүүдтэ гар табиһандаа ехэ баяртай байнаб.

Долоон хоногой урда тээ хөөрэлдөөнүүдһээ хүлеэжэ байһанаа туйлаабди гэжэ һананаб. Энэ уулзалга манай хоёр ороной хоорондохи харилсаанай шэнэ шата болохо ёһотой гэжэ Москвада, аэропорт дээрэ буугаад байхадаа, мүн телевидени ба радиогоор үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ һэм.

Минии һанахада, бидэнэй гар табиһан документнүүд манай харилсаандахи шэнэ зүйлнүүдэй һүлдэнь болоно. Мүнөө үгээ ойлголсоод байхадаа, тэрэниие гүнзэгырүүлхэ, улам бата бэхи болгохо ёһотойбди.

(ТАСС).

ГАРОЛЬД ВИЛЬСОН МОСКВАҺАА МОРДОО

Великобританиин Премьер-Министр Гарольд Вильсон Лондон ошохоёо февралиин 17-до Москваһаа мордоо. Гадаадын ба холбоото оронуудай хэрэгүүдые эрхилдэг министр Дж. Каллагэн тэрээнтэй хамта мордолсоһон байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, В. А. Кириллин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ Великобританида байдаг элшэн сайд М. Н. Луньков Великобританиин. Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэһээ Великобританиин Премьер-Министрые, бусад тушаалтадые үдэшэбэ.

СССР-эй Министрнүүд. бусад тушаалтад аэродром дээрэ мүн лэ байлсаа.

Великобританиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Теренс Гарви үдэшэгшэдэй дунда бии байба.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэһээ айлшадые үдэшэлсөө. Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Великобританиин ба СССР-эй Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө. А. Н. Косыгин, Г. Вильсон совет сэрэгшэдэй урдуур ябажа, мэндэшэлэлдэбэ.

Мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэһэн автомашинануудай дабшан гараһан Москвагай үйлсэнүүд, талмайнууд СССР-эй, Великобританиин гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Тэрээнтэй хамта ерэлсэһэн бусад тушаалтад Великобританиин Премьер-Министртэй суг мордобо.

(ТАСС).

ГЭРТЭЭ, ЗВЁЗДНЫЙ ХОТОДО!

БАЙКОНУР ГЭЖЭ КОСМОДРОМ. (ТАСС-ай корр.). «Салют-4» гэжэ замбуулинай станциин экипаж эндэ долоон хоногой турша соо байгаа. Алексей Губарев, Георгий Гречко ниидээд бусаһанай һүүлээр медицинскэ шэнжэлгын түрүүшын шата гараа. Врачнуудай хэлэһэнэй ёһоор, космонавтнуудай бэе һайнууд.

Алексей Губарев, Георгий Гречко станци дээрэ хэһэн медицинскэ шэнжэлгэнүүдэйнгээ программа тухай медигүүдтэ элидхэһэн, замбуулинай гэр соохи байдал, тэндэ хэһэн хүдэлмэри тухайдаа дэлгэрэнгыгээр мэдээсэһэн байна. Тиихэһээ гадна, Москва ошоходоо эрдэмтэдтэ, мэргэжэлтэдтэ мэдээсэхэ элидхэлэйнгээ һүүлшын бүлэг дүүргээ. Февралиин 17-до замбуулинай баатарнууд космодромһоо мордоо. Энэ үень Георгий Гречкын зүрхэ сэдьхэлые илангаяа ехээр долгисуулаа. Ушар юуб гэхэдэ, тэбхэр 20 жэлэй урда тээ эндэ залуу инженерээр ажаллажа эхилһэн юм. Замбуулинай техникэ шудалһан намтарынь Байконурай наһантай. «Салют-4» станциин экипажай хажуугаарнь ябажа зугаалан амарһан эндэхи уляангирнуудай наһантай сасуу байна.

Февралиин 17-ной үдэ багта Звёздный хото космонавтнуудые угтахаар хүлеэнэ.

ЖЕНЕВЭДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ЖЕНЕВЭ, февралиин 17. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой г э ш ү ү н, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахилгын талаар президентын туһалагша Г. Киссинджерэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ боложо эхилээ.

Хоёр талын ба уласхоорондын удха шэнжэтэй хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Европодохи аюулгүй байдал ба харилсаа холбооной асуудалаар зарлагдаһан зүблөөнэй хүдэлмэриин ябаса, Кипрэй асуудал, Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай СССР США хоёрой хоорондын удаан болзортой шэнэ хэлсээ бэлдэхэ асуудалнууд тэдэнэй тоодо ороно.

Совет талаһаа — СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко, министрэй ахалагша туһалагша В. Г. Макаров; Америкын талаһаа — США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Стессел, гүрэнэй секретариин туһалагшанар Дж. Сиско, А. Хартман, гүрэнэй департаментын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Х. Сонненфелдт, У. Хайлэнд гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

Хөөрэлдөөн боложо үргэлжэлһөөр.

БУРЯАДАЙ АССР-тэ РСФСР-эй РАЙОННО АРАДАЙ СҮҮДҮҮДЭЙ АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

«Буряадай АССР-тэ РСФСР-эй районно арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые һунгаха һунгалтын болзор тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1974 оной ноябриин 26-най Указай үндэһөөр РСФСР-эй районно арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые һунгаха һунгалтанууд 1975 оной январиин 10-һаа февралиин 10 болотор республика доторнай үнгэргэгдэһэн байна.

Предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхоз, совхозуудта, сэрэгэй подразделенинүүдтэ, мүн хүн зоной ажаһуудаг нютагуудта 2421 суглаан үнгэргэгдэжэ, РСФСР-эй районно арадай бүхы сүүдүүдтэ арадай 3270 заседатель һунгагдаа.

Арадай заседательнуудаар һунгагдагшадай 44,95 процентнь хүдэлмэришэд, 6,0 процентнь колхознигууд, 52,2 процентнь эхэнэрнүүд, 34,07 процентнь КПСС-эй гэшүүд, гэшүүндэ кандидатууд болоно. Арадай заседательнуудай 59,45 процентнь түрүүшынхеэ һунгагдаа.

Арадай заседательнуудые һунгаха һунгалтанууд эмхитэйгээр, РСФСР-эй Конституциин, Буряадай АССР-эй Конституциин, РСФСР-эй сүүдэй байгууламжа тухай Хуулиин, «РСФСР-эй районно (городской) арадай сүүдүүдые һунгаха һунгалтанууд тухай дүримэй» үндэһөөр үнгэргэгдэһэн байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум.

Үзэл сурталай хүдэлмэридэ—үргэн дэлисэ

ҮЙЛЭДБЭРИ БА ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна эхин организацинууд һүүлэй жэлнүүдтэ ажал ябуулгаяа һайжаруулжа байнхай. Үзэл сурталай, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын, ниитэ политическэ хүдэлмэриин асуудалнууд 1973—1974 онуудта гурба дахин КПСС-эй райкомой пленум дээрэ харагдаһан байгаа. Тиимэ асуудалнууд арба дахин партиин райкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэгдөө. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Хамниин совхозуудай парткомуудай, Зэдын комбинадай Юнхэрэй руднигай партийна эхин организациин тоосоон бюрогой заседанида шагнагдажа, зохихо тогтоол абтаа һэн.

«Үзэл сурталай кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ талаар Белоруссиин партийна организациин ябуулдаг хүдэлмэри тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол партиин райкомой пленум дээрэ, коммунистнуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тус асуудалаар ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд хараалагдаһан юм. Тэдэчине хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар партийна организацинууд горитой ажал ябуулжа эхилээ.

КПСС-эй райкомой, «Знание» бүлгэмэй аймагай организациин лекторнүүд болон элидхэлшэд һара бүхэнэй һүүлшын средада хүдөө нютагуудта, предприятинуудта ошожо, лекци уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Тиихэдэ холын малшадай соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын, ажаһуудалай эрилтэнүүдые комплексно бригаданууд хангадаг болонхой. Тиимэ бригадануудай бүридэлдэ лекторнүүд оролсожо, малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг байха юм.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтосоной, Юнхэрэй руднигуудта, электросетьнүүдэй цехтэ, Далахайн ба Хамниин совхозуудта, пивэ шанадаг заводто хүмүүжүүлгын хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябуулагдана гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Дурсагдаһан коллективүүдтэ коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ, экономическа һуралсал эрид һайжаруулагдаа, тэндэхи агитаторнууд, политинформаторнууд эдэбхитэйгээр хүдэлдэг болоо. Агитаторай, политинформаторай үдэрнүүд үнгэргэгдэжэ, ээлжээтэ зорилгонууд табигдадаг байна. Эдэ предприятинуудай, совхозуудай партийна, профсоюзай организацинууд ажалшадай социалис мүрысөө һайнаар ударидаха, дүнгүүдынь саг соонь соглсолхо, илажа гарагшадые али болохоор урмашуулха талаар ашаг үрэтэй ажал ябуулдаг юм.

КПСС-эй Центральна Комитедэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, коммунистнууд болон комсомолшуудай политическэ, ажалшадай экономическа һуралсалые саашадань һайжаруулха асуудалда партиин райком, партийна эхин организацинууд үдэр бүриин анхарал хандуулдаг болонхой. Политическэ һуралсалай энэ жэлдэ аймаг доторнай хамтадаа 83 һургуули ба семинар хүдэлнэ. Тэдэнэй 38-ниинь политическэ эхин һургуули, 36-ниинь марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуули, 9-ниинь теоретическэ семинар болоно. Дурсагдаһан һургуули ба семинарнуудта хамтадаа 2280 гаран хүн һуралсажа, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ.

Һуралсалай шэнэ жэл олонхи партийна организацинуудта эмхитэйгээр эхилээ һэн. Бүхы һургуули болон семинарнуудта хүдэлхэ яопропагандистнууд эртээнһээ шэлэн табигдажа, семинарта һуралсаһан юм. Политическэ талаар һайн бэлэдхэлтэй, дүршэлөөр баян болоһон олон хүн пропагандистаар хүдэлнэ. Жэшээнь, Далахайн совхозой директор В. Л. Хартаев, Зэдын комбинадай электросетьнүүдэй цехэй начальник В. И. Суппес гэгшэд арбаад жэлэй туршада пропагандистаар хүдэлжэ байна. Хуртагын эхин һургуулиин багша нүхэр Халтуева, Холтосоной руднигай главна инженер нүхэр Семенов, Хамниин совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Самаганова болон бусад пропагандистын даабари һайнаар дүүргэнэ. Олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлһэн 30 гаран хүн аймагтамнай тоологдоно.

КПСС-эй райкомой, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалда үдэр бүриин анхарал хандуулжа, нилээд туһа хүргэжэ байдаг юм. Партиин райкомой ба методическа соведэй гэшүүд партийна организацинуудта ошожо, политическэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ туһална. Тэдэнэр һуралсалай энэ жэлдэ 100 гаран хэшээлдэ хабаадалсажа, дутагдалыень усадхаха талаар зүбшөөл үгэһэн байна. Хирэ-хирэ болоод нэмэл хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Ноябрь-декабрь һаранүүдта нэмэл хэшээлнүүд Харацайн совхоздо, Закаменск хотын 3-дахи дунда һургуулида болоо.

Пропагандистнуудай эрдэм мэргэжэл ба шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһаг саг үргэлжын анхарал хандуулна. Һара бүридэ нэгэ дахин семинар зарлагдажа, лекци ба элидхэлнүүд уншагдадаг, ээлжээтэ хэшээлнүүдтэ үзэгдэхэ шухала темэнүүдээр пропагандистнуудта зүбшөөл, заабаринууд үгтэдэг юм.

Ажалшадай политическэ болон экономическа һуралсалай асуудалнууд аймагай газетын хуудаһануудта тунхаглагдана, нютагай радиогоор дамжуулагдана. Ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, һайн үрэ дүн туйладаг пропагандистнуудай дүй дүршэл согсологдожо, тусхай плакат ба хуудаһанууд гаргагдажа байдаг. Һуралсалай нёдондо жэл 4 тиимэ плакат гаргагдаа һэн, энэ жэлдэ табые гаргахаар түсэблэнэбди.

Аймагай предприятинуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинууд комсомолшуд болон залуушуулай политическэ һуралсалда ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Һуралсалай энэ жэлдэ залуушуулай 22 һургуули эмхидхэгдэжэ, 4000 гаран хүн һуралсажа байна. Холтосоной руднигай, городой хүүгэдэй эмхинүүдэй, Хамниин совхозой, Енгорбойн совхозой хоёрдохи, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой нэгэдэхи отделенинүүдэй комсомолшууд, залуушуулай һуралсал энэ жэлдэ муу бэшээр ябуулагдана. «Комсомолшууд ба залуушуулай политическэ һуралсалые ВЛКСМ-эй райкомой хүтэлбэрилхэ тухай» асуудал КПСС-эй райкомой бюро дээрэ һаяхан харагдажа, зохихо тогтоол абтаба.

Ажалшадай экономическа һуралсалда һүүлэй үедэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Энэшье ойлгосотой. Ороной арадай ажахы хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, тэрэниие һайн бэлэдхэлтэй хүнүүд эрхилхэ ёһотой болоно бшуу. Энэ асуудал аймагай партийна, профсоюзай организацинуудай саг үргэлжын хиналтада абтанхай. Хэрбээ 1973-74 онуудай һуралсалай жэлдэ 124 һургуули хүдэлдэг байбал, энэ жэлдэ экономикын 132 һургуули эмхидхэгдэжэ, хамтадаа 2800-гаад хүн эрдэмээ дээшэлүүлжэ байна. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай цехүүдтэ, участогуудта коммунис ажалай 57 һургуули хүдэлнэ. Предприятинуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд экономикын һургуулинуудта пропагандистаар хүдэлдэг болоо.

Аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуули хадаа хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ гол һуралсалынь болонхой. Партийна, совет, профсоюзай, ажахын ба комсомолой органуудай 70 гаран хүн энэ һургуулида мүнөө һуралсана. Һуралсалай энэ жэлдэ тус һургуулида 3 хэшээл болоо, хоёр семинар үнгэргэгдөө. В. И. Ленинэй «Совет засагай ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн зохёолоор болоһон семинар эмхитэйгээр, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Энэ һургуулида һурагшад ямар нэгэн темээр рефераднуудые бэлдээд, семинар дээрэ элидхэдэг заншалтай.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэриин түсэб хүдөө ажахын шухала ажалай хаһануудтай зохилдуулан зохёогдожо, совхозуудай партийна суглаан дээрэ батаагдадаг юм. Жэшээнь, малай үбэлжэлгын үедэ ябуулагдаха ниитэ политическэ хүдэлмэриин түсэб бүри сентябрь-октябрь һарануудта табигдаа һэн. Мүнөө тэрэ түсэбэй ёһоор ажахынуудай парторганизацинууд ажалаа эмхидхэжэ, бүхы эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэринь малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, һарза багатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Предприятинуудай, совхозуудай партийна эхин организацинуудай үдэр бүри ударидан ябуулдаг үзэл сурталай хүдэлмэри хадаа ажалшадай коллективүүдэй үйлэдбэриин һайн ашаг үрэ туйлаха, хараалагдаһан түсэб ба абаһан уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ һайн нүлөөтэй байна. Хэлэһэнээ гэршэлхын тула хэдэн тоо, баримта харуулая. Аймагай промышленна предприятинууд 1971—1974 онуудта продукци худалдаха даабаряа 101,2 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсые горитой дээшэлүүлээ. Предприятинуудта хэдэн зуугаад шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо, ажалай эрхэ байдал һайжаржа байна.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэй туршада гүрэндэ мяха худалдаха түсэбтэ даабаряа 104 процент, һү—114, нооһо—102,3 процент дүүргэбэ. Тиихэдэ адууһа малай тоо толгой олошоруулха арадай ажахын дүрбэн жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Ниитын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо талаар һүүлэй үедэ аймаг дотор ехэ ажал ябуулагдана. Хэдэн арбаад хүн хубиингаа табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай парти болон правительствын тогтоолые аймагай ажалшад ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтан абаад, һайшаан дэмжэжэ, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, угтамжын түсэб абаа. Тингэжэ социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэржэ байна. Түгэсхэхы жэлэй, бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай бүхы ажал ябуулга мүнөө зорюулагданхай.

С. БАДМАЕВ.
КПСС-эй Захаамнинай райкомой секретарь.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

Кипртэхи байдал һүүлэй үдэрнүүдтэ дахинаа түгшүүрилтэй болоод байна. Турецкэ бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд Турциин сэрэгүүдэй эзэлһэн энэ аралдахи газар дээрэ түсгаар гүрэн тогтоон байгуулха ябуулганууды нэгэ талаһаа хэбэ. Эдэнь, үнэндөө, Кипрэй Республикын хэрэгүүдтэ садаадаһаа сэрэгэй хүсөөр хамаарһанһаа уламжалан тохёолдоһон байдалые бэхижүүлхэ зорилготой ябуулганууд болоно.

Кипрэй гүрэнэй дотоодын байгууламжада хабаатай асуудалнуудые таарамжатай, зүбөөр шиидхэхэ ябадал туйлаха зорилгоор бүлгэмүүд хоорондын хөөрэлдөөнүүдэй Никозидо боложо байха үедэнь иимэ ябуулга хэгдээ. Тиимэ болохолоороо, эндэхи байдалые зaһаруулха ябадал таһалдуулха, киприот арадай аша туһада харшаар тус аралые хубааргаха гэһэн НАТО-гой зарим бүлэгүүдэй шэнэ һэдэлгын гаргагдажа байһаниинь элирбэ.

Кипрэй һунгагдамал хуулита правительствые дэмжэһэн ба Кипрэй Республикын сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдал, территориин талаар бүрин бүтэн байлгые хангаха, гадаадын сэрэгүүдые дары гаргаха, Кипрэй дотоодын байгууламжада хабаатай асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэхэ арга боломжо киприодуудта олгохо зорилготой Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэринүүдтэ эдэ ябуулгануудынь огто таарахагүй байна.

Кипртэхи зүришэлдөөн хёмороонойболожо эхилхэһээ хойшо Кипрэй гүрэнэй бэеэ дааһан сүлөөтэ байдалые, территориин талаар бүрин бүтэн байлгые Советскэ Союз сэхэ шууд хамгаалжа, хуулита правительствынь дэмжэжэ байна. Киприэ хабаатай асуудалые сэрэгэй хүсөөр, политическэ зонхилолгын туһаламжаар, НАТО-гой гэшүүн хэдэхэн гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар шиидхэхэ гэһэн һэдэлгэнүүд ехэ түгшүүрил тохёолдуулжа болохо гэжэ Советскэ правительство нэгэнтэ бэшэ тусхайлан мэдүүлһэн байха.

Эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай аша туһые хүтэлбэри болгон, Советскэ Союз Кипртэ хабаатай асуудалые уласхоорондын ехэ хуралдаан дээрэ хаража үзэхэ, энэнэй тулада ООН-ой талаар ехэ конференци зарлаха гэһэн дурадхал оруулаад, тэрэниинь Кипрэй правительствын олон оронуудай ... ствануудай дэм... элитэ. Кипртэхи ... мүнөөнэйнь хүги... асуудалые ... иимээр хандал... баримтатай ба шу... һые үшөө дахин ... шэлнэ.

Мүнөө тохёолдо... ушар байдал Ки... Нэгэдэмэл Наци... ганизациин шиид... дые энэ дары бү... гэхэ эрилтэ таб... Советскэ Союзай ... рилхы тушаал... Энээндэ туһа хүр... рые бэеэ дааһа... дүүрэн сүлөөтэ, те... талаар бүхэли гүр... гахын тула эрид ... долго хүсэлгэ гар... шэ бүхы гүрэнүү... болоно.

Парторганизацинуудай һонин

УРГАЛТЫН ШАТАНУУД

Ленинградай «Позитрон» гэжэ научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй хабсаралгын цех техническэ талаараа ехэ һайн үрэ дүн туйлаһан байгаа. Гэбэшье нэгэдэл дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ илагшадай тоодо тэрэ орожо шадаагүй. Шалтагааниинь? Хабсаргагшадай дунда мүрысөөн һанаһанда хүрэмөөр эмхидхэгдээгүй байшоо. Энэ ушар тэрэниие хойшонь татаба бшуу.

«Позитроной» цехүүд, таһагууд гү, али лабораторинууд хоорондын ажалай тэмсэлэй дүн согсолходоо, абаһан уялгануудынь хэр тодорхойб, дүүргэлтыень хэр шалгадаг бэ, эрхим станочнигуудай, радио-хабсаргагшадай, конструкторнууд гү, али технологуудай дүй дүршэл хэр нэбтэрүүлэгдэнэб гэхэшэлэн шухала асуудалнууд зааталгүй хараада абтадаг байна. Эдэл зүйлнүүд ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжонууд мүн гэжэ партком тоолодог шуу.

Иимэ гол ёһо гуримтай «Позитрон» хадаа айхабтар томо научно-үйлэдбэриин комплекс юм. Физигүүд ба математигууд, конструкторнууд ба цехүүдэй инженернүүд, токарьнууд ба гагнуургшад, аппаратурануудые таарулан холбогшод болон хинагшад эндэ хүдэлдэг гэшэе. Ниитын хэрэгтэ хүн бүхэнэй оруулһан хубитые яажа зүбөөр сэгнэхэб, үйлэдбэриин аша үрые бүри дээшэлүүлжэ, үндэр ехэ амжалта туйлагшадые хайшан гэжэ урмашуулалтайб? Экономистнуудай, социологуудай, ажалай ветерануудай хабаадалгатайгаар фирмын партком, профсоюзай комитет мэргэжэл мэргэжэлээрнь элидхэйлһэн социалис мүрысөөнэй тоб гэмэ гурим зохёоһон байха юм.

Олониитын ажалай уридаата мүрысөөнэй гол зорилгонь хадаа научно-техническэ дэбжэлтые угаа хурдан түргэнөөр дабшуулха хэрэг хангаха ёһотой болоно. «Позитроной» коммунист бүхэн иимэ гол эрилтэтэйгээр ажаллана.

Нарин нягтаар бодомжолон тоогыень тодорхойлһон, экономическа талаараа тон зүб хубиин программагүйгөөр мүрысөөндэ хабаадажа байһан нэгэшье хүн энэ нэгэдэл соо мүнөө үедэ олдохогүй. Тэрэ программа зохёолгодо партийна комитет эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Программа доторнь эгээл ехэ үрэ дүн туйлаха арга боломжо, ажалайнь эрхэ байдал хүү заагдана. «Позитроной» хүдэлмэрилэгшэ бүхэн түсэбтэ табан жэлэй өөрын «Ажалай паспорттай» юм. Энэ документ соо коллективэй жасада зорюулан, тэрэнэй хэһэн, бүтээһэн хамаг юумэн булта тэмдэглээтэй байха ёһотой. Энэ хадаа хүдэлмэришэн, инженер, техник бүхэнэй ажал хэрэг гэршэлэн харуулһан картотчка болоно.

Мүрысөөнэй хүгжэлтын ябасые, научно-техническэ дэбжэлтэдэ тэрэнэй нүлөөлдэг үүргые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгые ходо хинажа байха эрхэтэй тусхай бүлэг нүхэдые партийна комитет өөрһөө томилһон байна. Энэл бүлэг партийна эдэбхитэдтэй, профкомтой нэгэн хамта мүрысөө залан хүтэлбэрилдэг, гол зорилгыень тодорхойлдог юм.

Хэдэн һарын урда тээ конденсаторнуудай нэгэ түхэлые бүтээн гаргалгые хоёр дахин ехэ болгохо зорилго энэ фирмын үмэнэ табигдаба. Энэ асуудал партийна нээмэл суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Суглаанай шиидхэбэриин абтаһан дары хэдэн мянган хүн хубиингаа творческо түсэб соо хубилалта оруулба. Энэ үүсхэлдэ коммунистнууд эхи табяа һэн.

Коллективэй үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ тэмсэлэйнь үедэ тэдэнэй һанал сэдьхэлэй тэгшэ байха эрхэ байдал байгуулһан,хани барисаа бэхижүүлжэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлһэн ушар тэдэнэй хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлнэ гэжэ социологууд тэмдэглэһэн байха юм.

— Бригада, цех, таһаг болон лабораторинуудай дотороой байдалые партийна организацинууд ехэ анхаралтайгаар адаглан хаража байдаг. Тэрэ бүхэндэ шэнэ, ямаршье орёо асуудал шиидхэжэ шадаха бата бэхи үндэһэ һуури байгуулхые оролдоно,— гэжэ парткомой секретариин орлогшо Ю. И. Блохин хөөрөө бэлэй.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй угтамжын түсэб табижа байха үедэ техническэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэг комплексно творческо бригадануудта даалгаха шухала гэһэн дурадхал коммунист эрдэмтэд дурадхаа һэн. Тиимэ бригадануудай бүридэлдэ эрдэмтэд, конструкторнууд, технологууд, хүдэлмэришэд орохо зэргэтэй. Тэрэ үүсхэлые партком һайшаагаа. Энэ дурадхал абтажа, комплексно бригаданууд хоорондын мүрысөөнэй программа табигдаа. Иимэ хэмжээ ябуулгын үрэ дүн гайхамаар һайн.

Партийна комитет һаншаг нэгэ завод ошожо, ... нияа үнгэргөө һэн. Т... мастернууд социалис... сөөндэ хэр хабаадалса... һэн асуудал зүбшэн ... Тэрэ хөөрэлдөөнэй ... мастернуудай мүрыс... рим соо һурган хүмүү... гэдэ хабаадалга, түрү... хэл дэлгэрүүлхэ тух... зүйлнүүд нэмэн ору... һэн.

Шэнээр бүтээгдэһэн ... на болон приборнууда... жэлгын хүдэлмэрии... дүнгүүдые сасуулан ... таһаг бүхэнэй тво... ажал ябуулгын аша ү... шэлгэ «Позитрондо» ... боложо байдаг. Жэл б... дунда зэргээр ... абтадаг 200 гаран ... үнэмшэлгэнүүдэй ол... коммунистнуудай оюу... долоор, ухаан бэлиг... тээгдэһэн байха.

«1975 оной угтам... сэб хадаа хүдэлмэр... бүхэнэй анхарал доро... хэрэг мүн» гэһэн үр... телевизор, видемагн... радиогой хэрэгсэл... бүтээгшэд юһэдэхи таб... лэй түгэсхэхы жэлы... бэ. Үйлэдбэриин ... 1970 онтой сасуулхад... жэлдэ хоёр дахин ехэ... хо, ажалай бүтээсэ ... лүүлхэ түсэбтэ дааб... бүри ехээр үлүүлхэ,... хэһэн, бүтээһэн ... нүүдэйнгээ 70 пр... тыень дэлхэй дээрэ ... дадаг эрхим дээдэ ш... хүргэхэ гэһэн иимэ го... рилготой. «Позитрон» ... иимэ ехэ дэбжэлтэ ту... эрхим үндэһэ һуурита... рэнь социалис мүрысө... лоно. Тэрэнэй манлайд... мунистнууд жагсан ал...

Д. ПОЛИЩ...
ТАСС-ай ко...
Ленинград.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: луговод М. И. Шевченко (зураг дээрэ — баруун гар тээнь) аймагайнгаа Үдын совхозой түрүү хонишон Б-Д. Гончиковтой ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Авторай фото.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

БАРИЛГАНУУД ОЛОШОРНО

Юһэдэхи табан жэлдэ бодхоогдохоор хараалагдаһан барилгануудые саг болзортонь ашаглалгада оруулха хэрэгтэ Яруунын совхоздо онсо ехэ анхарал хандуулагдана. Юуб гэхэдэ, энээнһээ үйлэдбэриеэ хүгжөөхэ, хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал болон байра байдал һайжаруулха хойшолуулшагүй шухала хэрэг дулдыдаха болоно бшуу. Тиин гансахан 1974 ондо 250 үхэр мал шахан таргалуулха, 600 хониды бағтааха дулаан байранууд хараалагдаһан болзортоо ашаглалгада үгтөө. Мүн тус тустань хоёр айлай байха 5 гэр бодхоогдожо, совхозой хүдэлмэришэдэй 10 бүлэ эндэ орожо түбхинэбэ. 26 автомашинануудые оруулха дулаан гараж баһал ашаглалгада тушаагдаа. Гадна малай олон байранууд шэнэлэгдэн заһабарилагдаа.

Энэ жэлдэшье совхоздо шэнэ барилганууд олоор хэгдэхэ юм. Гүндэ тосхондо сельсоведэй байшан баригдажа эхилбэ. Мүн эндэ малшадай шэнэ гэр бодхоогдохоор хараалагдана. Түрүүшын ээлжээндэ ашаглалгада тушаагдаха шэнэ столово түхеэрэгдэжэ байна. Олонхи барилгануудые совхозой барилгашадай бригада даажа абанхай.

ШЭНЭ ПУНКТНУУД НЭЭГДЭЭ

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулха талаар аймбыткомбинат һүүлэй үедэ нилээдгүй хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Илангаяа колхоз, совхозуудай ажалшад болон малшадай захилнуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Тиин аймагай тосхон нютагуудта ажаһуудалай эрилтэ хангаха пунктнуудые олоор нээхэ зорилго табигданхай. Һаяхан Эгэтын адаг, Мужыха тосхонуудта иимэ пу... нээгдэбэ. Хубсаһа оём... ческэ аргаар хубсаһа ... хэ, мебель хэхэ захи... дэ абтажа, аймбытко... цех болон мастерс... бүтээгдээд, захил ... үгтэхэ юм. Энээние ... ехэтэ һайшаана. Тэд... хилнүүдые һайн ... тэй, бэрхэ мастерну... хүүд түргөөр, шана... дүүргэнэ бшуу. Хари... надай томохон филиал... тал, хубсаһа оёхо ... дые байра дээрэнь ... болонхой.

Томо тосхонуудта ... пунктнуудай дэргэдэ ... барилгын болон радио... скойнууд хүдэлнэ. ... Гүндын хүн зоной ажаһ... хэрэглэмжэ хангаха ба... дэргэдэ радио болон ... заһабарилха мастерской... дэбэ.

Д. ДУГА...
манай ...

Мяха-консервын комбинадай колбасна заводой коллектив үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэб 105 процент дүүргэһэн юм. Эндэ хубиингаа табан жэлэй даабарине арбан хүн дүүргээ. Тэдэнэй дунда заводой үнинэй хүдэлмэришэд Андрей Рупышев, Владимир Балабанов, Мария Саф... Ленинэй ордено Николай Ар... Мирон Бутковский гэгшэд бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) А... Рупышев, М. С. Бутковский.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

Үндэр ургасын түлөө—үдэр бүхэндэ

ХАСУУРТАЙН ГОЛООР ТООҺОРНО

Нариншаг шэбэрэй адагһаа эхилээд, аяар доро голой сабшалангай заха хүрэтэр халяагдаһан тошон үбэлэй наранай һулабар элшэдэ яларан хабтайна.

Тойроод гүнзэгы саһаар хушагдаһан тала дайда хонжэн шэнги. Тингэбэшье һайса шэхээ табижа шагнахада, бүлэг бургааһанай саана холо бэшэхэнэ хүнэй мүльһэ салираар соолложо, сар-сар гүүлхэнь дуулдаба.

Энэмнай Хүрбын совхозой түрүү луговод Михаил Иванович Шевченко сабшалан дээрээ тошо халяажа байна гээшэ. Харахада тэрэ дүшөөд табяад лэ наһанай дундуур бэетэй, ухаансар янзын, хёрхо нюдэтэй, дуугархадаа тэбдэнгүй, ехэ бодомжотойгоор тоб байса хэлэдэг хүн байба.

Михаил Иванович лоомоо мүльһэ руу шаажархёод, малгайгаа оёдэнь болгожо, хармааһаа тамхи гаргажа аһаана. Газаа нилээд жабартай хүйтэн, тэрэнэй үдхэн нидхэ сэнтэнхэй байбашье һаа, халуудаһан духаһаань уурал бааяна. Гуталдань сэсэрһэн уһа, мүльһэн больдирууһан хүрэшэнхэй.

— Февраль соо нэгэ хүйтэржэ, нэгэ дулааржа байхадаа одоол тошоной дэлбэрхэ хаһань болобо. Энэл үедэнь тошоной суглараһан газарые оложо соолоод, хэрэгтэй тээшэнь урадхуулхада зохид юм. Тингэнгүй зүндэнь орхижорхёо һааш, нэгэ газартаа хада гүбээ болотороо хүрэшэхэ. Тэрэш хабар удаан гэдэнгүй, газарай хүрьһэ хушаад хэбтэхэ, ногоо ёһоор ургуулхагүй бшуу,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Таба-зургаан жэлэй саада тээ Хүрбын совхозой Хасууртайн отделениин Барха-Шэбэр, Будаашкин, Горхон гэжэ газарнуудай сабшалан дээрэһээ хэршье хура бороотой жэлдэ гектарай дунда зэргээр 7—8 центнерһээ ехэ үбһэн абтадаггүй һэн. Жэшээнь, уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө ехэдээл һаа, 10—15 центнер ургаса абтаад, харин добын сабшалангай га бүриһөө оройдоол 4—5 центнер үбһэн гарадаг байгаа.

Нэгэтэ Михаил Шевченкын отделенидээ хүдэлжэ байхадань, совхозой директор Георгий Цоёнович Дамбаев дуудаба.

— Зай, Михаил Иванович, танние луговодуудай звеное даажа абыт гэжэ гуйха һанаатайбди. Хоёрдохи отделенидэ Доржо Ракшаев, танай отделенидэ Филимон Солдатов луговодуудай звеное даажа абаад, яһала горитой газарһаа ургаса ехээр абана. Тингэбэшье үшөөл ехэхэн газарнай эзэгүй байна. Бүхы сабшалан дээрэһээл һайн ургаса абадаг болоогүй һаа, адууһа малаа үбһэ тэжээлээр бардамаар хангахамнай бэрхэтэй. Юрэдөөл, сабшалан һайжаруулха гээшэмнай манай ажахыда тон шухала асуудал болоод байна,— гэжэ ойлгуулан хэлэбэ.

— Теэд битнай луговодоор хүдэлжэ үзөөгүй, ехэнхидээ отделенидээ зоотехнигээр ажаллаһан хүн гээшэб. Бэрхэ луговодууд Ракшаев, Солдатов шэнги ехэ ургаса ургуулжа хэр шадахабиб даа,— гэжэ тэрэ марганги байба.

— Үнинэй таряашан угтай, газараа һайн мэдэхэ хүн ха юмта даа. Мал ажалыешье арбан хургандаал адли мэдэхэт. Луговодоор хүдэлжэ юу ядаха һэмта,—гэбэ директорынь.

Тингэжэ 1970 онһоо хойшо тэрэ луговодуудай звеное даажа абаад, үнинэй эзэгүй байжа үрэжэл муутай болоһон, өөдэтэй ургаса үгэдэггүй 408 гектар газарые һайжаруулжа эхилээ. Түрүүн звеногойнгоо гэшүүд аха дүүнэр Федор, Георгий Мартыновтанаар гурбуулан сабшалангаа хорёолхо, хуушан һубаг хаанаабзаһаха, шэнээр татахаһаа эхилээд, тэндээ наг шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, дээгүүрнь диск, борной, каток шэрэжэ хүрьһыень һайжаруулха, уһалха хүрэтэр айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхэ баатай болобо. Юрэдөөл, звеногойхид түхэреэн жэл соо сабшалан дээрээ уялгата ёһоор хүдэлдэг болоо һэн.

Игэжэ оролдоһонойнь аша үрэ уданшьегүй харагдажа захалаа. Түрүүшын жэлдэ гектарай 14,5 центнер, удаадахи жэлдэнь—16 центнер, һүүлдэнь — 18 центнер үбһэн абтаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, нёдондо Хориин аймагай олонхи нютагуудта хабартаа, зунай эхеэр ехэ ган боложо, орооһо таряан, үбһэ ногооной ургасада бэрхэтэй байдал тохёолдуулаа. Михаил Иванович Шевченкын звеногойхид 1973—1974 оной үбэлэй үедэ сабшалан дээрээ өөһэдынгөө хүсөөр 2300 тонно шэбхэ гаргаа, 45 мянган кубометр тошо халяагаа һэн. Мүн баһал өөһэдынгөө хүсөөр 36 гектар газарта жэжэ бургааһа, бороложо сэбэрлээ. Хабар болоходо эртээнһээ бэлдээд, зун соо ехэнхи сабшалангаа 2—3 дахин уһалаа.

— Нёдондо май, июнь соо эндэмнай дуһалшье бороо ороогүй шахуу, наран хуурай һалхин хоёр газарай хүрьһэ хатаажал мэдээ. Энээхэн тошомнайл ехэхэн туһатай байгаа. Газараа ундалуулха уһаар одоол дуталдаагүйбди Бүлүүр станци, уһа сасан хаядаг оньһон машинаая үдэр һүнигүй хүдэлгэжэ байгаад, зарим доболиг, хүнгэн хүрьһэтэй газарые 5—6 дахин уһалха баатай болообди,—гэжэ нүхэр Шевченко хөөрэнэ.

— Олонхи звенонуудай газараа уһалхаяа үни болёод, үбһэндөө орожо байхадань, Михаил Иванович нүхэдөөрөө зарим сабшалангаа уһалһаар лэ байгаа һэн. Үбһэндэ ороһон хойно яахаяа сабшалан уһалжа байна гээшэб гэжэ зариман гайхалсаашье ёһотой. Теэд тэрэмнай зүб тиигэһэн байгаа. Июль, августын халуун наранда уһалагдаһан газарынь хатаагүй, ногоониинь ургажал байгаа ха юм, — гэжэ совхозой главна агроном Н. Р. Евсеев хөөрэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар лэ үнгэрэгшэ ган гасуур жэлдэ тэрэнэй звено бүхы 400 гаран гектар сабшалангай га бүхэнһөө дунда зэргээр 22,2 центнер үбһэ хуряагаа. Барха-Шэбэр гэжэ олон жэлэй ногооной үрэһэ тариһан газарай 47 гектар сабшалан дээрэһээ га бүриинь 43 центнер, үшөө арбаад гектар газарһаа га бүхэнэй 55 центнер үбһэ хуряагаа. Хориин аймаг соо иимэ ехэ ургаса нёдондо ондоо нэгэшье луговод абаагүй.

— Гансахан уһалууряар үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахань бэрхэтэй. Газарай үрэжэл һайжаруулха агротехникын бүхы түрүү он л арга хэрэглэхэ ёһотой ааб даа. Хаанахи сабшаламнай ямар хүрьһэтэйб, тэндэ ямар үтэгжүүлгэ оруулаа һаа һайн бэ, ямар ногоон ургадаг бэ гэжэ хуу мэдэжэ байха хэрэгтэй, — гэжэ Михаил Иванович хэлэнэ.

Мүнөө үбэлдөөшье нүхэр Шевченкын звеногой луговодууд миин һуунагүй. Газараа уһалхаар тошо халяана, өөһэдөө хоёр трактор абаад, сабшалан дээрээ фермэһээ шэбхэ шэрэнэ, үбһэ сомохоор тракторай шарганuудые бэлдэнэ. Намарһаа хойшо тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр 1000 тонно шэбхэ зөөгөө, 30 мянган кубометр тошо халяагаа. Үшөө 45 тонно минеральна үтэгжүүлгэ склад соогоо зөөжэ абаа.

Тээсгэн аймагай түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, М. И. Шевченко иигэжэ мэдүүлээ һэн:

— Партиингаа ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, манай звеногойхид бүхы сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 25 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряаха гэжэ шиидээд, Анаагай совхозой бэрхэ луговод Ендон Ринчиндоржиевые социалис мүрысөөндэ уринабди.

Манай Тээгдэһээ бусахада, Хасууртайн сабшалан дээгүүр сайбар манан тооһоржо, тэндэхи газар ундалуулха, ерэхэ ургасадань туһа болохоор тоһон шэнги тошон халбайн урдажа байгаа бэлэй.

М. НАМЖИЛОВ.

УНШАГШАД ДУРАДХАНА, ЗУБШЭНЭ, ШҮҮМЖЭЛНЭ

Агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо

МОСКВА ХАМГААЛАЛСАҺАН ХҮН

Сентябрь һарын һүүл багаар «Центр» гэһэн сэрэгэй бүлэгэй бэлэдхэл дүүргэгдэжэ, Москвае эзэлхын тулада 80 шахуу немецкэ дивизи хаягдаа бэлэй. Москвагай түлөө байлдаае Гитлер тон удха шанартай гэжэ тоолоһон юм.

Совет сэрэгшэд Эхэ оронойнгоо зүрхэн — ниислэл хото хамгаалхаар бэлэдхэл хэжэ, зэрлиг дайсадые хатуу шэрүүнээр угтаа. Городые хамгаалга хадаа совет хүнүүдэй нангин хэрэг болоо. Москва шадархи тулалдаанда манай ороной бүхы үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хабаадалсаа гэбэл, алдуу болохогүй.

Москва хотые дайсанһаа хамгаалалгада Аха нютагай хүбүүн Пётр Сыденович Урбаев хабаадалсаа һэн. Тиихэдэ Пётр Сыденович ябаган сэрэгэй 107-дохи дивизиин 765-дахи полкдо алба хэжэ байгаа. Түрүүшээр дайн байлдаанда ороходонь залуу хүбүүндэ аймшагтай шэнги үзэгдэбэ. Юуб гэхэдэ, түрүүшынхеэ хүн тээшэ буугаа залахань бшуу. Гэбэшье удангүй сэрэгшэ Урбаев дайнай хатуу шэрүүн байдалда дадаһан байна. Тэрэнэй мэргэн һомонһоо хэдэн фашистнар «шархияа» хатааһан байха.

Ельня городой түлөө тулалдаанда хабаадалсажа, Пётр Сыденович түрүүшынхеэ дариин утаа үзөө. Дайлалдажа ябахадаа тэрэ алар холо үлэһэн нютагаа, хада уулануудаа, гэр бүлэеэ, нүхэдөө һанан һанаң ябагша бэлэй. Эдэ муухай фашистнарай добтолон ороогүй һаа, уялгата албаяа үни дүүргээд, нютагаа бусаһан байха һэн. Игэжэ шэбшэхэдээ тэрэнэй сухалынь бүришье ехээр хүрэдэг, эрэлхэг зоригынь баргадашагүй шэнги болодог һэн. Дайнай газарта ябаһан хүн бүхэнэй хуби заяан элдэб байдаг. Байлдаанда хэдэн үдэрэй туршада хабаадалсажа, Пётр Сыденович шархатажа, дайнай газарһаа полевой госпиталь абаашэгдаһан байгаа.

Госпитальһоо табигдажа, Москва шадар оршодог Можайск город эльгээгдэбэ. Тиигэжэ младша лейтенантнуудые бэлдэдэг һуралсалай полкдо ойро зуура байба. Курсант байһан П. С. Урбаев младша лейтенант зэргэтэй боложо, шэнээр эмхидхэгдэһэн ябаган сэрэгэй 144-дэхи дивизиин взводой командирай тушаал дааба. Можайск, Нарофоминск, Волоколамск, Серпухов городуудай түлөө болоһон шанга тулалдаануудта хабаадалсаһан намтартай.

Эдэ байлдаануудай үедэ офицер П. С. Урбаев хэдэн баатаршалга харуулаа. Можайск городой түлөө байлдаанай үедэ тэрэ бүлэг нүхэдөөрөө тагнуулда гараһан юм. Тэндэһээ «олзотой» бусажа ерэхэдээ, командовааниин зүгһөө магтаалда хүртэһэн.

Нэгэтэ шанга байлдаачай үедэ П. С. Урбаев дайсанай «Фердинанд» танктай нюур нюураараа уулзашаба. Залуу офицер бахардаагүй. Носодог шэнгэн бодостой шэл абажа, танкын урдаһаа мүлхибэ. Хүн танк хоёр. Ахын ангууша хүбүүн Пётр зоригтойгоор урагшаа мүлхинэ. Энэ үедэ Петрой нюдэндэ бүхы наһаниинь элеэр харагдахадал гэбэ. Хэзээ нэгэтэ, гурбан жэлэй саада тээ, түрүүшынхеэ агнуурида гараад, шархатаһан баабгайе алаһанаа һанаадхиба...

Үгы даа, тэрэнэй айдаһан мүнөө огто хүрэнэгүй. Энэ мантан томо булад хуягта машиные заабол тогтоожо, шатааха гэжэ шүдөө зуун оролдоно. Гранатын хүрэхөөр зайда дүтэлжэ ошоод, шэдэжэрхибэ. Шэлэй тэһэрхэ абяан соностоод, гал соробхилшобо. «Фердинандын» хаана яанаһаань улаан дүлэн соробхилшобо. Һүүлшынгээ ами табижа байһан арьяатан адал адляар урагшаа татагад гэээд танк зогсошобо.

Энэ ушарай һүүлдэ нүхэр Урбаев олон байлдаануудта хабаадалсаа.

Аха нютагай хүбүүн П. С. Урбаев Москва хамгаалгын байлдаануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хэдэн дахин шархатаһан хүн юм.

Сэрэгэй госпитальнуудта удаан аргалуулһанай удаа П. С. Урбаев нютагаа бусажа, партиин Ахын райкомдо таһалгаряагүй ажаллаһан байна. Мүнөө дайнай инвалид, пенсидэ гаранхай, амаржа байдаг.

Вл. ГАЛСАНОВ.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ЭХИН

(РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ)

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын һара дүүрэбэ. Энэ һара соо манай газетын редакцида 342 бэшэг ороо. Тэдэнэй олонхинь газетын хуудаһануудта толилогдожо, зариманиинь зохихо хэмжээ абахын тула аймагуудай хүтэлбэрилхы органуудта эльгээгдэһэн байгаа. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдые шэнжэлэн харахада, республикын промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд 1975 оной, бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бэеэ зэһэнхэй гээд ойлгохоор байна.

Үнгэрэгшэ һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга хэблэлдэ тунхаглагдажа, олоной анхарал татаһан байгаа. Уданшьегүй Совет ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө 1975 ондо дэлгэрүүлхэ тухай партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй Центральна комитедэй тогтоолнууд гараа һэн. Эдэ шухала удхашанартай документнүүд дотор СССР-эй арадай ажахын һалбаринуудые шэнэ жэлдэ хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээнүүд хараалагданхай. Тиимэһээ бүхы оронноймнай, тэрэ тоодо Буряадай республикын ажалшад урдаа табигдаһан зорилгонуудаа урагшатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ байһанаа дурсагдаһан документнүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа мэдүүлээ. Энээн тухай редакцида орожо, газетэдэ толилогдоһон хэдэн арбаад бэшэг элирхэйлэн харуулна.

Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой суута хонишон Ц. Цыденовагай редакцида эльгээһэн «Сэдьхэлдэ гүнзэгыгөөр оробо» гэһэн бэшэг ехэ һонирхолтой байгаа. Партиин Центральна Комитедэй Хандалгатай танилсаад байхадаа, нүхэр Цыденова отарынгаа хонишодой үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан амжалтанууд тухай тодорхойгоор хөөрөөд, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд дээрэ тогтон бэшэбэ. Эрхим хонишон Ц. Цыденовагай энэ бэшэг «Партиин уряада харюу» гэжэ гаршаг доро толилогдоо һэн. Тиигэжэ газетымнай нэгэдэхи хуудаһанда шэнэ гаршаг мүндэлбэ гээшэ.

«Партиин уряада харюу» гэһэн гаршаг доро хамтадаа 8 бэшэг январь һарада толилогдобо. Колхоз ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар, юрын ажалшад тэдэ бэшэгүүдые редакцида эльгээнэ.

Тиимэ гаршаг доро толилогдоһон бэшэгүүд сооһоо Захааминай аймагай Хамниин совхозой директор Ю. Хамаевай «Габшагай ажал — манай харюу» гэжэ корреспонденциие хараад үзэе. Тус совхозой ажалшад табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэй туршада ажахыгаа хүгжөөхэ талаар горитой амжалта туйлаһан юм. Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха дүрбэн жэлэй түсэб сүм дүүргэгдэнхэй. Ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо талаар совхоздо горитой ажал ябуулагдаа. Эдэ бүгэдэ тухай тодорхойгоор бэшээд, «Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб һүөөр, нооһоор нюлиин 1 болотор, мяхаар сентябрь һарада дүүргэхэ гэжэ совхозой ажалшад шиидэбэ. Энэмнай ажахын хүдэлмэришэдэй партида, совет арадта партиин Центральна Комитедэй Хандалгада бодото харюу болоно» гээд автор омогорхон бэшэнэ.

Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой директор Д. Цыденжаповай, Загарайн аймагай «Дружба» совхозой партбюрогой секретарь Ю. Колесниковай, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн А. Булытовай болон бусад олон нүхэдэй һонирхолтой корреспонденцинүүд «Партиин уряада харюу» гэһэн гаршаг доро толилогдоо.

Республикын промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта, ажалшадай коллективуудта нёдондо жэл социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Тэрэ мүрысөөнэй үедэ ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тушаа олон тоото тобшо мэдээсэлнүүд, дэлгэрэнгы корреспонденцинүүд редакцида орожо, газетын хуудаһануудта тунхаглагдаба. Загарайн ба Прибайкалиин аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хоорондоо мүрысэдэг юм. Тэдэнэй нёдондо жэлэй мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолһон тусхай хуудаһан январь һарада гаргагдажа, КПСС-эй райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар Д. Санжимитыпов, Н. Шелковников гэгшэд тодорхойгоор хөөрэбэ.

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума совет арадай һайндэр — Агуу ехэ Илалтын һайндэр ойртожо байна. Гэгээн гэрэлтэ энэ һайндэрые бүхы оронноймнай ажалшад, тэрэ тоодо Буряадай республикын хүдэлмэришэн анги, хүдөөгэй малшад болон тарияашад, арадай интеллигенци политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэхээр бэлдэжэ байна. Предприятинуудта, колхоз, совхозуудта Илалтын һайндэрэй хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ эхилээ. Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй, Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой коллективүүд энэ мүрысөөндэ эхи табиһан юм. Тэрээн тухай хэдэн мэдээсэл газетэдэ тунхаглагдаһан байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ совет сэрэгшэд урдань үзэгдөө дуулдаагүй баатаршалга гаргаж фашис булимтарагшадтай тэмсэһэн байгаа. Тиихэдээ түрэл нютагтаа үлэһэн хүдэлмэришэд, колхозникууд, үбгэд, хүгшэд, эдир залуушуул «Бүхы хүсэеэ — Илалтын түлөө» гэһэн уряа доро габшагайгаар ажаллажа, Илалтын үдэрые ойртуулдаг байһан. Тэдэнэр али болохоор фронтдо туһалхые хүсэдэг, туһалдагшье байгаа. «Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо», «Арадай дурасхаал мүнхэ» гэһэн гаршагууд доро совет арадай Илалтын 30 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан олон материал январь һарада толилогдобо. Энэ асуудалаар манай газетын эдэбхитэд О. Цыбиков, Д. Цыренов, С. Хандажапов болон бусад һонирхолтой материалнуудые бэшэдэг байха юм. Агуу ехэ Илалтын һайндэртэ зорюулагдаһан очерк ба зурагланууд, корреспонденцинүүд саашадаа бүри олоор манай редакцида ороходо бэзэ гээд олон тоото эдэбхитэдтээ найданабди.

Республикын промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1975 оной түрүүшын үдэрнүүдһээ габшагай һайнаар ажаллажа байна гээд манай үдэр бүриин почто элирхэйлнэ. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой малшадай шэнэ жэлдэ туйлаһан түрүүшын амжалтанууд тушаа манай эдэбхитэн А. Нагаслаев мэдээсээ һэн. Тус ажахын малшад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, һүү һаалияа эрид дээшэлүүлээ, гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэһэн байна. Ажалшадай шэнэ амжалтанууд тухай хэдэн арбаад тобшохон мэдээсэлнүүд газетэдэ толилогдоо.

Колхоз, совхозуудай малшад ниитын адууһа малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарза багатайгаар үнгэргэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Тэдэнэй үдэр бүриин соёлой, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха асуудалаар үнгэрэгшэ һара соо олон бэшэг редакцида ороо һэн. Тиихэдэ республикын нютаг бүхэндэ боложо байһан шэнэ һонинууд тухай, шэнэ барилганууд тушаа, ажал хүдэлмэридэ дайралдадаг зарим дутагдалнууд тухай баһал бэшэгүүд орожо, манай газетэдэ гаргагдаа.

Улаан-Үдын аймагай Оронго нютагта комсомолой түрүүшын ячейкын эмхидхэгдэһээр энэ жэлэй январьда 50 жэл гүйсэһэн байна. Энэ үе соо эндэхи комсомолой организациин зэргэ хэды дахин олошороо, комсомолшууд хамтын ажалда эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана. Эдэ бүгэдэ тухай манай урданай эдэбхитэн Р. Бимбаев һонирхолтойгоор газетэдэ бэшээ юм.

Республика доторнай бүхэсоюзна социалис мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэржэ байна гээд үшөө дахин онсолон тэмдэглэе. Ажахы бүхэндэ хонишодой ажалай халуун хаһа эхилэнхэй. Тарияашад болон механизаторнууд түгэсхэхы жэлэй хабарай тарилгада бэлдэлгээ улам түргэдхэнэ. Ажалшадай коллектив бүхэндэ үйлэдбэриин түрүүшүүл олошорно, ажалай шэнэ амжалтанууд туйлагдана, шэнэ үүсхэлнүүд мүндэлнэ. Эдэ бүгэдэ тухай саашадаа үшөө олон бэшэг редакцида ороходо бэзэ гээд хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдтээ олон тоото уншагшадтаа найданабди.

Нэгэ асуудалаар хоёр бэшэг

НАЙМААШАД—МАЛШАДТА

Содном Шагдуровай, Мария Семеновагай ажал хамагһаа түрүүн эхилдэг. Юуб гэхэдэ, эдэ хоёр холын малшадта хүрэжэ, наймаа хэхэ, тэдэнэй захиһан эд хэрэгсэлнүүдые эзэдтэнь хүргэхэ зорилготой эртэнһээ бэлдэдэг ха юм. Үбэлэй хүйтэндэ, үдэрэй богонидо мал ажалда хүдэлөөшэдтэ шадал соогоо туһалха, тэдэниие шухала хэрэгтэй эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдээр түрүүшын ээлжээндэ хангаха амар бэшэ.

Содном Санжиевич хани нүхэр Мариятаяа Захааминай райпогой автолавкые тушаажа абаһаар жэл үлүүтэйхэн болобо. Энэ хугасаа соо һара бүриин түсэб даабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэг байна. Содном Санжиевич урданай жолоошон, тэрэнэй машина хододоо бэлэн байдаг. Бага зэргын заһабариие саг дарыдань хэжэ, машинаяа ехэ гамтайгаар абажа ябадаг. 1974 оной түсэбые декабриин 20-до сүм дүүргэжэ шадаа һэн.

Эдэ хоёр тухай бэшэжэ эхилһэн хойноо нэгэ жэшээ дурдангүй гаража болохогүй гээд һанагдана. Үнгэрһэн жэлэй декабриин 24—25-най үдэрнүүдтэ Михайловкынгаа совхозой малай 22 байрада хүрэжэ, наймаа хэһэн байгаа. Тиигэжэ хоёр үдэрэй туршада 1000 гаран түхэригэй бараа худалдаа. Худалдан абагшадай захил дүүргэжэ, райпогой складһаа асарһан мотоцикл, холодильник, эмээл, хазаар, мүн бусадшье эд бараа элдэб хубсаһа наймаалба. Игэжэ ябахадань захил хэгшэд баһал олон байгаа.

Тэдэнэр нэн түрүүн совхозой түб һууринһаа холуур байрладаг малшадые эд хэрэгсэлнүүдээр хангахын тула үдэр бүри оролдодог. Совхозой түбһөө 11 километр газарта оршодог Хорёоной малшад игэжэ хэлэнэ: «Мүнөө саг һайжараа оролдожо ажаллахал хэрэгтэй. Даб дээрэ хэрэглэхэ зуруул, сай, дабһа гэхэ мэтые худалдажа абахын тула тосхон ошолтогүй, автолавкамнай саг соогоо хүрэжэ ерэдэг болонхой. Энэ Содномойл оролдолго гээшэ».

Малшадайнгаа хэлэһэн, захиһан юумэндэ эдэ хоёр гол анхаралаа хандуулжа, тэрэниие дүүргэхын түлөө ходо оролдожо ябадаг хадаа малшадай дунда хүндэтэй болонгүй яаха һэм.

Ц. НАЙДАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

★ ★ ★

Түэгдэ тосхоной үйлсэнүүдээр сайбар-хүхэ үнгэтэй автолавкын ябахые хүн бүхэн хараһан байха. Тэрэнэй жолоошон - наймаалагшаар И. К. Кузьмин хүдэлдэг юм. Энэ нүхэр автолавкада ажаллажа эхилһээр үнинэй. Хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандажа, Хүрбын совхозой холын малшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг сооһь һайнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргажа байдаг юм. Дүй дүршэлөөршье баян болонхой.

Жэлэй ямаршье сагта — үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай аяма халуундашье, хура бороотой үдэрнүүдтэшье холын ферэ, отарануудта ошожо, наймаагаа эмхидхэдэг гуримтай. Автолавкадань малшадай үдэр бүриин хэрэглэлэй эд бараан — дабһан, зуруул, тамхин, саахар болон бусад байдаг. Тиихэдэ малшадһаа захил абаад, хэрэгтэй юумыень асаржа үгэдэг һайн заншалтай. Тэрэнэй машина техническэ талаараа хододоо һайн байдаг. Тиимэһээ аян замда гарахаар үдэр бүри бэлэн байдаг гээшэ. Дүршэл ехэтэй жолоошон-наймаалагша И. К. Кузьмин эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха һара, квартал бүхэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, коллективсоо, совхозой малшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хоринин аймаг.

ЮРЫН СЭРЭГШЭ ҺЭН

1941 ондо һэн. Тиихэдэ фашис Германи манай Эхэ орондо дайгаар добтолон ороһон юм гэжэ нютагайнгаа хүн зоной хөөрэлдэхые дуулаһан, ном соо уншажа ойлгоһон хүнби. Манай Буряад ороной хэдэн мянгаад хүн Улаан Армиин зэргэдэ жагсажа, түрэл һайхан ороноо хамгаалалсаһан байгаа. Хэдэн арбаад сэрэгшэд фашис булимтарагшадтай баатарлигаар тэмсэээ. Жамбал Тулаев, Дарма Жанаев, Нима Дондоков, Бадари Цыбенов болон бусад олон хүнүүд тухай газетэнүүдтэ уншажа, тэдэнэй баатаршалгаар омогорхожо, баясажа ябадагби. Тэдэнэй баатар габьяа хэзээдэшье мартагдахагүйл.

Мүнөө эндэ Булам нютагта ажаһуудаг Жамбал Намсараевич Цыбенов тухай тобшохоноор хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэдэ Жамбал Намсараевич Загарайн аймагай Элхи нютагта жолоошоной курсада һуража байһан юм. Уданшьегүй һайн дураараа сэрэгэй комиссариадта ошожо, фронтдо эльгээхыень гүйһан байгаа. Тэрэ гүйлтэнь һайшаагдажа, 1941 оной июлиин 17-до мордоһон юм.

Анха түрүүн Шэтэ городто эльгээгдэжэ, жолоошоной курсада һураад, баруун фронтдо ошоо һэн. Тиигээд 1944 оной январь болотор фашис сэрэгшэдтэй баатарлигаар тэмсэһэн намтартай. Тиигэхэ зуураа хэды дахин шархатаһан, Запорожец ба Челябинск городуудтахи госпитальдо эмшэлүүлээ.

Удаань түрэл нютагаа бусажа ерэһэн юм. Тиигээд Анаагай совхоздо удаан саг һайнаар хүдэлөөд, пенсидэ гаранхай. Теэд һанаа амар һуужа шададаггүй. Ургажа ябаа залуу үетэндэ дайшалхы зам тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэдэг заншалтай. Юрэдөө нютаг нугадаа хүндэтэй болоһон хүн даа.

Фашис булимтарагшадтай баатарлигаар тэмсэһэнэйнгээ түлөө дайшалхы Улаан Тугай орденоор, хэдэн медаляар шагнагданхай. Олон жэлдэ золтой жаргалтай ажаһуухыень Жамбал Намсараевич Цыбеновтэ хүсэе.

В. ЧИМИТДОРЖИЕВА,
7-дохи классай һурагша.
Хорини аймаг.

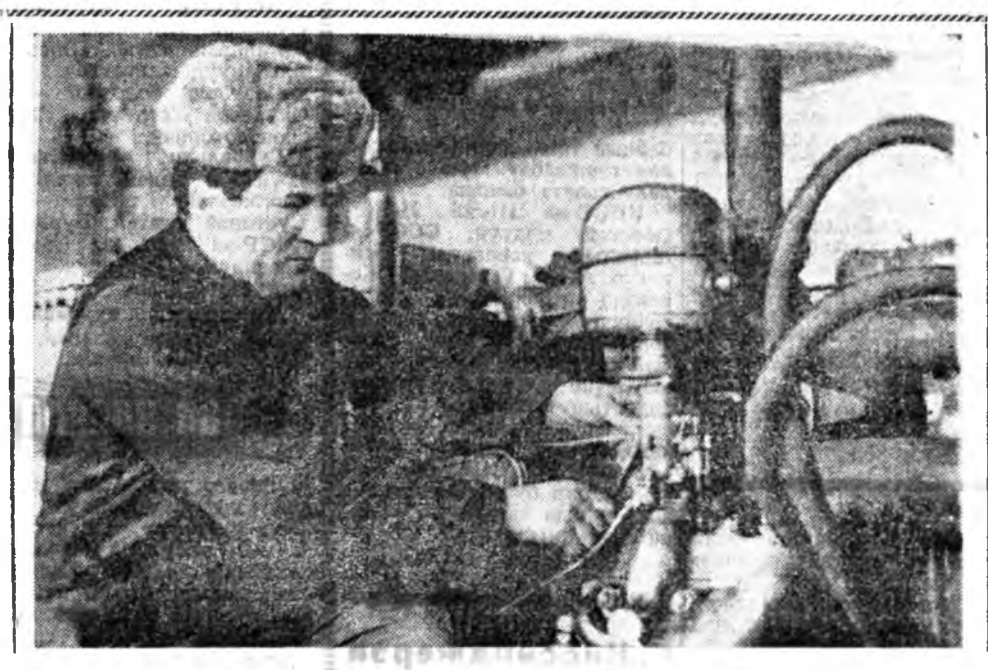

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Хойто-Байгалай аймагай отделенидэ ажалдаа дуратай, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг механизаторнууд олон юм. Петр Николаевич Губин энэ отделениин түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо оролсохо ёһоороол оролсоно. Механизатораар үни удаан саг соо хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болонхой.

Һүүлэй үедэ тракторист-машинистаар энэ нүхэр хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа үдэр бүриингөө үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн байха юм.

Петр Николаевич Губин ажалайнгаа баян дүршэлые залуу үетэндэ дамжуулан үгэдэг һайн һайхан заншалтай. Залуушуулые даажа абаһан техникэдэ, гамтайгаар хандажа, саг сооһь техническэ харууһа хэхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ хододоо һургажа байдаг, тэдэнэй ажалда туһалдаг байна. Тиимэһээл залуу механизаторнууд, коллективынь тэрэниие хүндэлдэг болонхой. Нүхэр Губин тус отделениин бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн болоно.

Техникээ зүбөөр ашагладаг дээрэһээ, оролдосотойгоор хүдэлдэг һэн тулададаа хубиингаа табан жэлэй түсэбтэ даабариие тэрэ үнгэрэгшэ оной май һарада дүүргээд, мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна. Петр Николаевич Губин трактораа түргөөр заһабарилхын түлөө ехэ оролдосотойгоор ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Н. Губин ажалдаа.

А. КЛИМЕНКЫН фото.

Захар Савельевич Хомяков арбадахи жэлээ Улаан-Үдын архиин заводто токарёор хүдэлнэ. Хэлаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын, һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын тула хаба шадалаа гамнангүй хүдэлнэ. Түгэсхэхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь З. С. Хомяков ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

„Буряад үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

„ҺҮҮЛГҮЙ ШОНЫН“ МУХАРДАЛГА

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын 1974 оной ноябриин 15-най номерто толилогдоһон байгаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай Сутайн совхозой ахалагша хонишон байһан А. Ж. Чернинов, тэрэнэй туһалагша Г. Д. Дондунов гэгшэд богонихон саг соо «үгэеэ ойлголсожо», ниитын зөөрөөр баяжаха гэжэ шиидэһэн байгаа ха. Тиигээд отарынгаа хэдэн эрье хони нүхэдтөө «бэлэглээ», ехээр һайм һараа гэжэ тэрэ фельетон соо шүүмжэлэгдэһэн юм.

Тус фельетон тушаа Мухар-Шэбэрэй аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ М. Бадуева манай редакцида иигэжэ мэдээсэбэ:

«Ниитын зөөри соо умбаха гэжэ шиидэһэн А. Ж. Чернинов, Г. Д. Дондуков гэгшэд РСФСР-эй Уголовно кодексын 89-дэхи статьягай 2-дохи частиин ёһоор үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 11-дэ зэмээ амасаа. Ахалагша хонишон байһан Чернинов 3 жэлээр, тэрэнэй туһалагша Дондуков 2 жэлээр сүлөөгөө хаһагдаба».

ТҮРЭЛХИДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Хурамхаанай аймагай түбэй дунда һургуулиин багшанар түрэлхидтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлжэ, һурагшадые һайнаар, Эхэ орондоо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Эндэ жэл бүри түрэлхидэй конференци зарлагдадаг байха юм. Һаяхан заншалта тиимэ конференци боложо, «Һургуули ба түрэлхидэй холбоо барисаан, 1974—1975 онуудай һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүд» гэһэн асуудал зүбшэгдөө. Тус асуудалаар һургуулиин директор Е. Т. Цыденов элидхэл хэһэн байна.

Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар парти ба правительствын табиһан зорилгонуудай энэ һургуулида хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай. тус асуудалаар түрэлхидэй хэхэ ажал тушаа элидхэлшэ тодорхойгоор хөөрэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ һургуулиин материальна бааза нилээд һайжараа, һурагшадай успеваемость дээшэлээ. Шабинарай нэгэ класстаа хоёр жэл һураха ушар хараа байса үсөөрнэ. Олонхи түрэлхид һургуулиин ажал ябуулгаар һонирходог, туһалдаг заншалтай.

Тиигэбэшье дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Зарим һурагшад журам муугаар сахина, һуралсалдаа хайша хэрэгээр хандана. Һурагшадые түрэл партидаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда зарим түрэлхид анхаралаа багаар табина гээд элидхэлшэ, мүн түрэлхид конференци дээрэ тэмдэглэбэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд Т. Д. Иринцеева, Л. Г. Желаева, холбооной узелай бухгалтер М. Г. Жиравова, медицинын хүдэлмэрилэгшэ В. Ж. Гармаева, хүүгэдэй яслиие даагша А. К. Подзорова, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо К. И. Бахрунов болон бусад конференциин үзэмжэдэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба. Конференци дээрэ 11 хүнһөө бүридэһэн түрэлхидэй комитет һунгагдажа, дэлгэрэнгы тогтоол абтаа.

Б. ДАРМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ВЕТЕРАНУУД ТУҺАЛАА

«Сибиряк» колхозой Еловско һаалиин фермые даагшаар Иннокентий Николаевич Бобков хүдэлдэг юм. Энэмнай хамтын мал ажалда удаан саг соо хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон хүн. Тиимэһээ фермынгээ һаалишад, тугалшад болон мал адуулагшадай ажалые шадамар бэрхээр эмхидхэн хүтэлбэрилнэ. Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ тус фермын коллектив эртээнһээ эхилжэ, эрхим һайнаар бэлдэһэн байна.

...Үнгэрэгшэ зунай үбһэ хуряалгын үе һэн. Тус колхозой Еловско отделениин хүтэлбэрилэгшэд пенсидэ гараһан үбгэжөөлнүүдые контородоо урижа, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэбэ. Тиигээд пенсионернүүдһээ бүридэһэн барилгашадай бригада эмхидхэгдээ, отделениин үндэр наһатайшуул эршэтэй һайнаар хүдэлжэ эхилээ. Тэрэ бригадые З. В. Пятницкий ударидаһан юм. Отделениие эрхилэгшэ Ф. Г. Томилов, колхозой прораб Я. П. Котовщиков гэгшэд фермэдэ хирэ-хирэ болоод лэ ерэжэ, ажал тушаа хөөрэлдэхэ барилгашадта зүбшэл заабари үгэжэ байгаа.

Ажалша бэрхэ ветеранууд энэ фермын малай байрые, тугалай дал, профилакториие үбэлэй хүйтэнэй эхилхэһээ урдахана һайнаар заһабарилжа дүүргээ һэн. Тэдэнэй бүтээһэн ажалай шанар эрхимээр сэгнэгдээ. Илангаяа тугалай дал һайнаар заһабарилагдаһан байгаа. Игэжэ ветеранууд түрэл колхоздоо ехэ туһа хүргэһэн юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрьһаа 1975 оной январь болотор энэ фермэдэ 165 тугал абтаба. Тэдэнь бултадаа һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Тугалшан Матрена Кобелевагай даажа абаһан тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр декабрь һарада үдэртөө 665 граммаар, Анна Бобковагай — 700, Елена Мишеевагай 560 граммаар нэмээгдэһэн байха юм. Һү һаалиньшье нёдондоной энэ үеынхиһөө нилээд дээшэлээ.

Еловско һаалиин фермын коллектив энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Эндэхи малшадай табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанда найдамаар.

И. ФЕДОРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ЗҮҮН-СИБИРИИН 93-ДАХИ...

Арадай мүнхэ XXX дурасхаал

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр дүрбэхэн һара үнгэрөөд байгаа һаа бэлэй. Өөһэдынгөө дабшалтада эрмэшэһэн фашистнар хүнүүдэй хэды хороолходоошье, үбэл болохоһоо урид Москвае эзэмдэхэ һэдэлгэтэй байгаа. Эгээл энэ үедэ Зүүн-Сибириин 93-дахи стрелковэ дивизи Подольск городто буулгагдажа, дайнай боложо байһан газар тээшэ шамдуу түргөөр оошоһон юм. Тиихэдэ Москва—Варшава гэһэн шоссе харгыһаар Малоярославец город тээшэ шэглэн байжа, дайсанай урдаһаа тулалдаха болоһон байна. Тус дивизи ехэнхидээ сибиринхүүдһээ, илангаа манай республикын хүбүүдһээ бүридхүүлэгдэһэн байгаа. Дайдай тугы руушьн һаранууда энэ дивизидэ алба хэжэ, дайн газарай үзэһэн тулаада дивизингээ дайшалхы замууд тухай бэшэхэ хүсэлтэй.

Генерал-майор К. М. Эрастов командалагшатай 93-дахи дивизи 43-дахи армиин бусад соединенинүүдтэй хамта тэрэ шэглэлдэ (Малоярославецтэ) дайсанай урдаһаа тулажа ороһо болоһон байха юм. Дивизингаай частьнууд олохон һуурин газарнуудта оборонно эзэлһэн байгаа. Тэрэ тоодо 51-дэхи полк Богородск тосхон шадар 1941 оной октябриин 25-да фашистнартай гардалдажа эхилээ. Москва тээшэ зүдхэн дабшажа ябаһан дайсад сибиринхидэй урдаһаа тулажа шадаһан, гэдэргээ сухарһан байна. Энэ дайнда полкынмай командир Курицын, комиссар Касьянов, штабай начальник Гвоздев гэгшэд баатаршалга гарган наһа барһан юм. Энэ байлдаанай турушье удэр дайсад гурба-дүрбэн километр гэдэргээ сухараа дээ. Хэрэглэн байлдаан болон шэлэ тээшэ тэдэнэр урагша дабшаже оло дахин һөн. Хэлһэн доболотой ходооо бутасхигдоог байһан. Тиигээд гитлеровецүүд оборно эзэлхэ баатай болоһон байна.

Тэрэ оной декабриин 21-дэ дивизи доболого хэжэ, шанга байлдаа эхилһэн байгаа. Хөёр-турбан үдэрэй туршада болоһон тулалдаанай эсэстэ дайсад эрхэ бэшэ гэдэргээ сухарха баатай болоо. Совет Армиин сэрэгэй хүсэнүүд тэдэнэр тэсэгүй. Доболоо улам саашаа үргэлжэлүүлэгдэн, дайсанай хойноһоо түлонгүй дабшагдаа бэлэй. Декабриин 28-да түмэр замай Баланова станци сулаалоо һэмдэ. Гитлеровецүүд гэдэргээ хоорондоо һэн.

«...Январиин 2-то шангаа тулалдаан болоо. Дайсад галзуу шангаар эсэргүүсээ. Манайхин бүһалжэ эхилээ. Тиихэдэнь гитлеровецүүд хамаг хүсэнөө дааха газартаа байлдаа. Городой үйлсөөр дайн болоо. Дайсад подвал, шулуун гэрнүүдтэ эзэлжэ, хатуу эсэргүүсээ. Бэшэ манай дахиян ... Манайхин гэр бүхэнэйе, үйлсэ бүхэнийе алгадгүй ябажа байлдаа. Дайсадай ... хүгүйтэй гэжэ ... эсэргүүсээ ...» гэжэ Совинформбюро 1942 оной январиин 4-дэ мэдээсэһэн байна. Воровск городые манай 51-дэхи полк иигэжэ сулалһан юм.

1942 оной январиин 2-то 93-дахи дивизи Малоярославец городые сулаалоо. Эгээл энэ үедэ шэнэ жэлэй бэлэг фронт хүргэжэ оошоһон РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Г. Балдано, партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь байһан П. И. Татьянин түрүүтэй Буряадайнай делегаци Зүүн-Сибириин дивизиинхидтэй уулзажа, бэлэгүүд барюулһан байна юм. Энэһэн тухай иигэжэ мэдээсэгдэһэн байна:

«РККА-гай Главна Политическэ Управлениин мэдээсэһэн ёһоор, иигэ Москвада ороха холын замууд дээрэ дайсаниие хайра гамгүйгөөр үгы хэжэ байһан 93-дахи стрелковэ дивизиин боецүүдтэ, командирнуудта политрукнуудтаа шанабнуудта Буряад-Монгол АССР-эй ажалшадай бэлэгүүдые тэрэ дивизи барюулагдаа. Тус дивизидэ буряад-монгол арадай героическа хүбүүд эрэлхэг зоригтойгоор байлдажа байгаа ... 93-дахи дивизиин боецүүдтэ, командирнуудта арадай солбо».

Үбэлэй энэ дабшалтын амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэһэн байгаа. Гурба-дүрбэн һарын туршада хэгдэһэн добшалтын эсэстэ Зүүн-Сибириин 93-дахи стрелковэ дивизи Москва болон Смоленскэ областинуудай 192 гороо, тосхонуудые дайсадһаа сулөөлһэн, 25500 гитлеровецүүдые, 86 танк болон штурмовой бүу эбдэжэ, хэбэ калибрай 150 үхэр бүү үлы хүлжэ абаһан юм. Гадна немец 500 солдат, офицернүүдые пленэдэ абаһан, 17 танк, 25 үхэр бүү, 14 миномет болон бусад зэр зэмсэгүүдые абаһан байна.

«Оборонын Арадай Комиссариадта» гэһэн материал «Буряад-Монголой үнэн» газетын 1942 оной майн 2-ой номерто толилогдоһон байха юм. Тэрээн дотор иигэжэ бэшэгдэнэ:

«...93-дахи стрелково дивизи немец булимтаргашадтай таһалгаряагүй тэмсэхэ зуураа фашис сэрэгүүдые үдаа ехэ гээлтэдэ оруулһан, өөрынгөө һүртэ шанга солхилтонуудаар дайсанай сэргэшэд ба техникые үгы хэһэн, дайсаниие хайра гамгүйгөөр бута сохиһон байна.

Немец булимтаргашадта эсэргүүсэн Эсэгэ оронойнгоо түлөө болоһон байлдаануудта баатаршалга, тэсэбэри, эрэлхэг зориг, жаар зааршан ба эмхитэй ябадал гаргадаг байнгаа түлөө, личнэ составайнгаа героизм гаргаһанай түлөө шанадхаһэн байгуулагдаһан гэбэл».

93-дахи стрелково дивизи 26-дахи Гвардейскэ стрелково дивизи болгогдобо. Дивизиин командир подполковник Корженевский Н. Н. ...

Тус дивизидэ Гвардейскэ туг барюулагдаха» гэһэн байна.

Дивизиингээ гвардейскэ болгогдоһон тэрэ үедэ манай часть фронт дээрэ Вязьма город тээшэ зүг баридһан шэглэлдэ байгаа һэн. Һүүлээрнь тэдэнэр гэргалдажа, Москва шадарай Волоколамскда дүтэхэнэ асарагдаа байлдаан. Зунай үедэ энэ хугаша байгаа гаргадаа байлдаа ... Һүүлээр Гжатск город шадар болоһон байлдаанда хабаадалсаа һэм.

1942 оной ноябриин доболого Сычевск город тээшэ хэгдэһэн. Үбэлэй энэ доболгын үедэ Москвагай областиин газар дайда дайсадһаа сэбэрлэгдэһэн байна. Энэ дайнда хүндөөр шархатаһан байгааб. Арга... Үүр шархатаһан байгааб. Арга... Гэбэшэ Сибиринхидэй дивизидэ алба хэжэ, түрүүшынхиие дайе үзэһэн, тэндэ хүмүүжүүлэгдэһэн, хатуужал олоһон тулада мүнөө хүрэтэр мартадаггүй, һанажа, һонирхожо ябадаг байнаб.

Зүүн-Сибиримнай 26-дахи гвардейскэ дивизи урдаһаа ниилээд уташан дайшалхы зам гаталһан гүхэтэй. Тус дивизиин оронойнгоо элдэб эхэ дайсадтай хайра гамгүй байлдажа, илан гараһан алдартай. Дивизиин урда ехэ сэрэгшэд колчагуудтай, америкын интервентнэртэй, унгерноветантай, КВЖД-дэ садан хитадтай. Халхын-Голдо японой самурайнуудтай байлдаан, 1939 оной дивизиин 77 сэрэгшэ орден ба медалинуудаар хүртэһэн юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хабаадалсаан байна 26-дахи гвардейскэ дивизиин сэрэгшэд дивизиингээ дайшалхы алдарые зайнлааже ябаа ... Тэрэ тоодо Буряадайнай эрхим хүбүүд фашис булимтаргашадтай эрэлхэг зоригтоогор тэмсээ. Бидэнтэй суг ябаһан олохон хүн гэрээ бусажа ерээгүй. Ниигэ тааха шүхэд Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаев, Дансарунов, Эрдынеев, Цыдыпов, Игнатьев, Короткий болон бусад Эсэгэ оронойнгоо түлөө амн наһаяа үгэһэн байна.

Гэхэтэй хамта Москва шадарай болон бусад байлдаануудта баатаршалга тулалдажа, дайгаа дараасажа ерэһэн хүнүүд республика дотороо олон. Тэдэнэр арадай ажахын алишье һалбаринуудта фронтовиго дайшалхы алдарые алдангүй, эдэбхитэй шударгаар, алдартай габьяатайгаар ажэллажа байдаг. Тэдэнэр хэд бэ гэхэдэ, олон ордены, медальнуудай кавалернуууд Якоблев, Цыденжапов, Борисов, Буданжапов, Зинченко, Нимаев. Насэль болон бусад нүхэд хэм.

Зүүн-Сибириин 26-дахи гвардейскэ дивизиин сэрэгшэд дайнай бүхы жэлнүүд соо фашистнарые Москва шадарһаа дайсанай өөһэдынь эзэмд хүртэр намнан хбаажа дараласаа. 1943 оной декабрьда 26-дахи гвардейскэ дивизи сэрэгшэдэйнгээ баатаршалга гарган Городок городые сулөөлһэнэй түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Городокско гэжэ нэрэмжэтэ дивизи болгогдоһон байха юм.

Березино голые гаталнаһай, Борисово городые сулөөлһэнэй түлөө тус дивизи Улаан Тугай орденоор, Белау городые сулөөлһэнэй түлөө Суворовой II шатын орденоор шангагдаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ немецкобайнгаа булимтаргашадтай болоһон байлдааюнуудта эрэлхэг зориг, баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө Зүүн-Сибириин 26-дахи гвардейскэ дивизиин 11.168 сэрэгшэд орден, медальнуудта хүртэһэн байха юм. Тэдэнэй дунда олохон хүнүүд Советскэ Союзай Герой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Н. ЦЫБЕНОВ,
СССР-эй Журналистнүүдэй холбооной гэшүүн, дайнай ветеран.

АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУД ШЭНЭЭР ҺУНГАГДАБА

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор 1975 оной февралиин 10-һаа февралиин 10 болотор Улаан-Удэ городой Октябрьска районой арадай суудай заседательнүүдэй һунгалта боложо үнгэрбэ. Тус суудта 300 заседатель шэнээр һунгагдаа.

Сүүдэй ямаршье хэрэг хараһаа хоёр заседатель хабаадалсадаг. Тэдэнэр судьятай адли эрхэтэйгөөр шиидхэбэри гаргалсадаг. Үнгэрөөшэ хэлей гурбадахи кварталда Октябрьска районой арадай суудай 600 заседатель хабаадаһан байха юм.

Д. МУНКОЕВ,
юрист, пенсионер.

ЭДЭБХИТЭЙ ДОНОРНУУД

Ямар нэгэ хүнэй гэнтын аюулда ороходо гү, али хүндөөр үбшэлхэдэ, тэрэндэ шуһан хэрэгтэй болодог. Тиимэһээ эмшэлгын газарта элүүр хүнүүдһээ эртэнһээ шуһан абтажа байдаг. Өөрынгөө һайн дураар шуһаа үгэдэг хүнүүд донорнууд гэжэ нэрэтэй.

Манай Улаан-Удэ городто өөрынгөө дураар шуһаа үгэжэ, хүнэй хүндэ байдалда ороходо туһалдаг һайн сэдьхэлтэй нилээд олон. Жэшээлхэдэ, Буряадай мебелиин, модо болбосоруулдаг комбинадай худалмэрилэгшэ В. Н. Леонова 17, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэрилэгшэ И. А. Тухолова, 7, республикын больницын сестра В. Н. Павлуцкая 5, ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ Л. И. Данилова 5 дахин шуһаа үгэһэн байха.

В. МИНГАНОВА,
ОКК-гай республиканска комитедэй инспектор.

«ТРУД» бүлгэмэй шатаршадай дунда эхилһэн хахад финалай уулзалга дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадагшад соонһоо «Электромашина» заводой В. Ильин, «Бурятэнерго» управлениин А. Медведев гэгшэд эрхимлэбэ. Эдэнэр тус тустаа абажа боломорор долооноо эугаан очкотой болоһон байна.

Наадайн эхинһээ мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент А. Симонов һүүлшынгээ хоёр уулзалгада шүүгдэшоо. Тиин А. Гончаров, В. Шагдыров гэгшэдтэй удаадахи һуурийнуудые хубаалдаха баатай болоо.

1975 оной февраль нэгэн эхээр Бакурианида СССР-эй кубоста хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн уралдаанда ороной шэмнай мэдээжэ санаашад Галина Кулакова, Раиса Сметанина, Нина Балдычева, Василий Рочев, Федор Симашев, Вячеслав Веденин хабаадалсаһан гэм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 5 километрэй зайда түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн Галина Кулакова, Раиса Хворова, Нина Балдычева.

ТАСС-ай фотохронико.

ШАТАРАЙ ҺОНИН

МҮН «Спартак» бүлгэмэй шатаршадай дунда үнгэргэгдэһэн хахад финалай наадан дүүрэхэдэ, шатаршад А. Доржиев, А. Мэтвеев гэгшэд тус тустаа 5,5 очкотойгоор түрүүшын хоёр һури хубаалдаба.

Шатаршад Б. Прокофьев, В. Плеханов, О. Семенов гэгшэд таба табан очкотой болоһон байна.

Дээрэ дурсагдаһан шатаршад «Труд», «Спартак» бүлгэмүүдэй түгэсхэлэй наадандахи хабаадалсаха болоно.

ДУЛИИ хүнүүдэй бүхэроссин бүлгэмэй сүглуулагдамал команда Сибирь болон Уралай зонын мүрысөөндэ хабаадалсахаар айн замдаа Мордобо. Челябинск хүртэр хүнүүдэй мүрысөөндэ нэгэдэхи разрядтай Тарасов, Брыков, Хомяков, мүн зэрэнүүд болон басагад хабаадалсаха юм.

В. МАМИЛОВ.

ТОБШОХОНООР...

★ КОНЬКИ. Осло хотодо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн уралдаанда хабаадалсаһан СССР-эй сүглуулагдамал командын гэшүүд, 26-тай Владимир Иванов, 23-тай Юрий Кондаков гэгшэд шалгаржа, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ. Алтан медальда Голландиин Харм Куйперс хүртэһэн байна. Тэрэ дүн хамта 176,002 очкотой болоһон байна. Юрий Кондаков 10 000 метрэй зайда урилдаад, 15 минута 24,96 секунда соо гаталжа, бага алтан медаль абаһан байна.

★ ФУТБОЛ. Олимпиин наадан да хабаадалсаха СССР-эй сүглуулагдамал командын гэшүүд Польшын футболистнүүдтэй нүхэр ёһоной уулзалга үнгэргэхэдөө 2:0 тоотойгоор шүүбэ. Доботолгодо Валерий Иванов хоёр бүмбэгэ сохижо оруулһан байна.

★ ГОРЬКИИ. Эндэхи трамплинһаа һэрэлгээ үнгэргэгдэһэн мүрысөө СССР-эй спортын мастер, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан Сергей Иванович Солдатов гэдэһэн байна. Тэрэнэй үбсүүн дээрэ «50» гэһэн тоо харагдана. Энэнь уралдаанай номер бэшэ, харин өөрынь наһанай тоо байһан байба. Ветеран 69 метрэй тэмдэг дээрэ буугаа һэм.

1975 оной СССР-эй чемпионой алтан медаль Горькиин Михаил Веретеннихов абаба. Тэрэ дүн хамта 236,4 (98,107 метр) очко абаһан байгаа. Юрий Жильцов, Сергей Сусликов гэгшэд мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртөө. Трамплинһаа һэрэлгөөр дэлхэйн хоёр удаа чемпион Гари Напалков табадахи һуури эзэлээ.

★ НОВОСИБИРСК. Профсоюзудай үбэлэй VIII спартакиадын гурбан мүрысөөн Обь мүрэнэй эрьедэ түбхинэһэн хотодо үнгэргэгдэхэ болонхой. Мүрысөөндэ Сибириин, Уралай долоон областиин команда түрүү һуури эзэлээ. Алтайн хизаар ... СССР-эй 300 гаран санаашад, биатлонистнууд, конькишад хабаадалсаха юм.

Түрүүлэн эдир биатлонистнууд 10 километрэй зайда мүрысэбэ. Эндэ Алтайн политехническэ институдай студент Вячеслав Шеремер эрхимлээ. Командануудай хоорондын дүн гаргахада, Омско областиин команда түрүү һуури эзэлээ. Алтайн хизаарай, Новосибирскэ областиин командануудай удаадахи һуури эзэлээ. Удаадахи үдэрнүүдтэ конькишадай дунда һонирхолтой мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ.

★ ШАТАР. Дэлхэйн чемпионатой наадаха эрхэ олохын түлөө эхилһэн наадан һаймадахи уулзалга дүүрэбэ. Урда үдэрынь хойшолуулагдаһан энэ наадаанай үргэлжэлүүлэгдэхэдэ Нана Александрия 51-дэхи һэлдэлдэ шүүжэ, уулзалгынгаа тоо 4,5:3,5 болгобо.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа
• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Совет-англиин хөөрэлдөөнүүд. Кремль соо болоһон сайлалгын үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсоной хэлэһэн үгэнүүд дэлхэйн хэблэлэй гол анхаралһа татаһан. Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, улаасоорондын харилсаанай гол шухала асуудалнуудта анхааралаа ехээр хандуулһан байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Тиихэдэ буудэ нигтэн эб найрамдал, арадудай аюулгүй байдал хангаха тухай Советскэ Союзай байһан эрмэлзэлые гаргаха байһаа элирхэйлэн харуулна.

Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай орган — «Трибуна люду» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ толидожоо, энэ үгыень дэлхэйн оронуудай элсэлэл хотонуудта ажаһуугшад халуунаар һайшаан угтаһан байна гэжэ тэмдэглэбэ. Энэнь улаасоорондын шахардууламта байдал һуларуулжа, эб найрамдал хангахын тула Советскэ Союзай ехэ үүсхэл эдэбхи гаргажа байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Энэ хүтэлбэрилэгшын үгэ бүхэн улаасоорондын эршэн байдалда шухала үүргэ дүүргэжэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Совет-англиин хөөрэлдөөнүүдтэ Лондоной хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Советскэ Союзай удаан болзорой хэлсээнэйнгээ байгуулгые Англиин компаниинууд эдэбхитэйгээр тэмсэжэ гэжэ «Файненшил таймс» газетэ бэшэнэ. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ түйлагдаһан амжалтанууд англиингаа эдэбхи эдэлхээ сэдьхэл ханаха гэжэ «Таймс» газетэ Москвагай элшэгдэһэн корреспондентэй дотороо мэдээсэнэ. Англиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ таарамжатай байдал тохёолдожо байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай, Англиин хоорондохи харилсаае бэхижүүлэ хоёр оронэй арадуудай аша туһада харюусаханаа гэжэ, шахардуу шанга байдал һуларуулха нүлөө ехэ байна гээд Болгариин газетэнүүд бэшэнэ. «Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд совет гадаадын политикын нэрэ хүндэ ехэтэй, хүсэн түгэс байһые үшөө дахин элирхэйлнэ» гэжэ «Поглед» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гай Госдепартаментдэ ... Москвада эрэхэн тухай мэдээ СССР-эй гадаады хэблэл толилходо, США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүй сахиха талаар президентын туһалагша Г. Киссинджертэй уулзажа, хөөрэлдэхэ тухай мэдээсэнэ. Советско-американскэ улаан хоорондохи ... СССР ба США-гай харилсаанай ... хоёр оронэй арадудай аша туһада харюусаха байгаа гэжэ бэшэнэ. **(ТАСС).**

БЕЙРУТ

Я. Арафат баяр баясхалан хүргэбэ

ТАСС

Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсоной хүлээгдэ февралиин 14-дэ Кремль соо үнгэргэгдэһэн сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгэ хэлэхэдэ, Дутын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа хүгүүн дулаанаар хэлэһэнэйтэнь дэшарамдуулһан, Палестинын эрхэлһэн эмхинэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ясир Арафат КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта баяр баясхалан хүргэһэн бэшэг эльгээбэ.

Палестинын информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Л. И. Брежневэй хэлһэн эдэ үгэнүүд Палестинын арабай арадай тэмсэлые Советскэ Союзай дэмжэжэ байһые үшөө дахин элирхэй гэршэлнэ.

БРЮССЕЛЬ

БАЯРТА ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

ТАСС

Советскэ Союзай ба Бельгиин хоорондо дипломатическэ харилсаанай тогтоогдоһоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, хэмжээ ябуулганууд бельгиин байрай суглаан энд болобо.

«Бельги—СССР» гэжэ бүлгэмэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн суглаан дээрэ национальна секретарь М. Брат нээбэ. Бельгиин, СССР-эй хоорондо дипломатическэ худалдаа найманай харилсаа тогтоогоо хоёр оронэй арадуудай хоорондохи али бухы харилсаа холбоое хүгжөөхэ ехэ эрхэ болоо. Бельгиин ба Советскэ Союзай харилсаа 30 жэлэй ойд гэмдэгдэһэн байха байдал тодороо ...

Байбадын гээд М. Брат хэлээ. Фашизмтай хэнэн тэмсэлэй манай дайналхы хани барисаае улам бэхижүүлээ.

Хоёр оронуудай хоорондохи харилсаа холбоос, Советскэ Союзай, Бельгиин арадуудай хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлэн, манай түбийн эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха аша туһада үшөө дахин арад, бухы дэлхэйн арадуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулха нигтын хэрэгтэ эгээ туһа хүргэжэ байһые үшөө дахин тэмдэглэнэ. Энэ Бельгиин парламентын депутат палатын түрүүлэгшын орлогшо А. Нарзис суглаагшадта хандан үгэ хэлээ. Манай хани барисаан үе сагаар шалгагдаа гээд тэрэ нэмэбэ.

«Бельги—СССР» гэжэ бүлгэмэй гэшүүд, элдэб политическэ партиинуудай парламентын депутадууд, олон элдэб хото городуудай түлөөлэгшэд суглаанда хабаадаһан байна.

Грузиин арадай хатарай академическэ ансамблиин артистнууд суглаанай гүйсэдхэдэ концерт табяа.

КИТЭ

Эквадорой профсоюзуудай съезд

ТАСС

Эквадорой ажалшадай конфедерациин 13-дахи съезд Эквадорой Риобамба хотодо боложо байна. Ороной профсоюзай энэ ехэ нэгэдэлэй худэлмэриин дүнгүүдые согсолжо зүүража, ерээдүйн зорилгонуудые хараалха юм.

Ажалшадай эрхэнүүдэй ба аша туһын түлөө тэмсэлдэ Эквадорой профсоюзай хүсэнүүдэй нэгэдэлэй түлөө, ороной бэеэ даахын түлөө, ороной эд баялигай гадаадын монополинуудай булимтаран эзэмдэхэ национальна байгалиин баялигай бүхы эзэмдэлгын түлөө, бүхы эквадор ажалшадай хүсэл эрмэлзэлэ ... түлөө тэмсэлдэ социально-экономическа хубилалтанууд хэхын түлөө тэмсэхэ түлөө тэмсэлдэ түрүү профсоюзуудай, ерээдүйн тэмсэжэ байһан уриалгад съезд болоно байна.

ВЦСПС-эй делегаци толгойлдог, ВЦСПС-эй Президиумэй гэшүүн, Литвагай ССР-эй профсоюзуудай Советэй түрүүлэгшэ К. Ю. Мацкявичус совет профсоюзуудай ... съездэдэ хабаадагшадые амаршалба. Пролетарска интернационализмые хэлэһэн манай профсоюзуудай, үрэжүүлэлдэ эрмэлзэжэ бусад ... оронуудай профсоюзуудтай хамтын ажалда харилсаа холбоое хүгжөөхэ мунис партиар хүмүүжүүлэгдэһэн совет профсоюзууд Латин америкын ажалшадай үнэн зүб тэмсэлые харюусан дэмжэжэ, Чилиин гэгшэ фашист гэмэ ябуулгануудые эрид буруушаажа, диктатурада эсэргүүсэһэн Чилиин арадай тэмсэлые бүрин дэмжэжэ гэжэ мэдүүлээ.

Кубын ажалшадай профсоюзуудай Төв Комитедэй секретарь Агапито Фигероа, Перуугай ажалшадай бүгэдэ нийтын конфедерацин түлөөлэгшэ Карлос Пастор, КНДР-эй, Румыниин Колумбиин ба бусад оронуудай профсоюзай делегацинуудай түлөөлэгшэд съездые амаршалба.

ЖЕНЕВЭ

Г. Киссинджерэй хэлэһэн мэдүүлгэ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер Женевэдэ ерэмсээрээ, хэблэлэй зоорюулан, тобшо мэдүүлгэ хэбэ. Американ-совет харилсаан бүхы дэлхэйн дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ шухала удха шанартай байһые тэрэ тэмдэглээ. Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулхын тула США ехэ оролдого гаргаха, энэ политикаа саашадаашье эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ Г. Киссинджер хэлэбэ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй уулзажа хөөрэлдэхэдөө, совет-американ харилсаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ гадна бүхэ. Дутын Зүүн зүгэй байдалда гол анхаралаа хандуулха гэжэ байна гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН ТАРЯАШАД ДУРАА ГУТАНА

ТАСС

Хүдөө ажахын продукци худалдалгын сэнгүй халта татаашалһые «Юронхы дэлгүүрэ» хабиһан ... тал оронуудай хүдөө ажахын министрнүүдэй Брюсселдэ ... ажалшадай дураа гутангяар угтаба. Тиихэдэ нэгэ дахин хэдэн юумэнэй үнэ зөөлөн 15 процентээр хүндэрбэ.

Юумэ худалдаалгын үнэ сэн намжаанһаа түлэө таряашалай бүһэлэн тэмсэнэ. Үхэр, мяха гүрэхэдэ хүдөө худалдалга хахан ... тэдэ таряашадай сэдьхэл хахалаха. Хүдөө ажахын ... ябадалгүй байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Бүргүүлиин үнхбүүдэй байшин тамирые һайжаруулха» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй ябаса» — сүглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажалай коллективһа» — С. Ангаповай статья. «Электропланшеттуудай асарагдаа. Саабадаа юун болохоб?» — В. Окуневой статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Гүнзэгы эрдэм мэдэрэлэй, мэргэжэлэй түлөө» — И. Суетиний статья. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спорт. Сүүдэй залһаа. Нютаг нютагай һонин.

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэгэн байха. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Эдьин, Хяагтын аймагуудаар 5—10 градус, Улаан-Удэдэ һүниндөө 26—28, үдэртөө 10—12 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Бидэнэр байгаалитай тааша сэнабди» (үнгэтэ). 10.30 — «Ю. М. Лермонтов «Героймашего времени» — И. Андроников дамжуулга хэхэ. 11.30 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын хуудаһанууд». «Сталинградская битва» гэһэн дамжуулга. 12.00 — «Композиторнууд — үхибүүдтэ» (үнгэтэ). 12.30 — «Времена года» гэһэн мультфильм (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалта. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Пятерка отважных» уран һайханай фильм (үнгэтэ). 14.15 — «Балет тухай» (үнгэтэ). 15.15 — «Новороссийскын баатаршалга» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 16.20 — Бухэсоюзна уран һайханай самодеятельностиин уран бэлигтэнэй фестивалиин нэгэдэхи зэргэ (үнгэтэ). 17.05 — «Сэнхир фермэнүүд дээрэ» (эрдэм шэнжэлэлэй зэрэг таараһан фильм (үнгэтэ). 17.15 — «Дом для Серафима» уран һайханай фильм. 18.30 — «Время» мэдээсэлэй программа. 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Удэ. 19.40 — Телевизионно һонин. 20.00 — «Хүдөө нютагай хүнүүд».

«Орбита». 20.40 — «Новороссийскын баатаршалга» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 21.05 — Бухэсоюзна уран һайханай самодеятельностиин уран бэлигтэнэй фестивалиин нэгэдэхи зэргэ (үнгэтэ). 22.30 — «Дом для Серафима» уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейн СССР-эй чемпионат «Спартак» — «Крылья Советов» (үнгэтэ). 02.45 — Кондер...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — «Хүүхэн...». 18.20 — ... дамжуулга ... визионно очерк. 18.20 — «Дуунтай уулзалга» — ... рэадаар дамжуулга).

«Орбита». 19.40 — «Балет тухай» (үнгэтэ). Улаан-Удэ. 20.40 — «Пионерэй тангаригнарта ба һуралсалдаа туһаламжа». Буряадай шадта ... 21.25 — «Хатарай зал». 21.35 — «Начало» — уран һайханай фильм.

ҮНШЭГШЭДЭЙ ҺОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

АН АМИТАДАЙ ТОО БУРИДХЭБЭ

УССУРИЙН ой тайгаар ажамидардаг түрүүтэ амитадай тооо бүридхэн дүүрэбэ. Мүнөө Приморьенэй ой соо 19 мянган буга, мянган бодон гахай, 2 мянган хандагай, 1 мянга шахуу сэхэр буга ажамидарна.

Авиацин ба газар дээрэ түхеэрэлгэнүүдэй туһаламжатай хэгдэһэн ан амитадай тоо бүридхэлээр абтаһан байна. Хирээнэй хэмжээ ... һүүлэй ... Энэ леопардууд түүгээн—40—50.

ХОМОРОЙ ШУХАЛ ЗҮЙЛНҮҮД

ОРОНОЙ элдэб хубилгаа та булаагдаһан хэмжээгүй ехэ баялиг ... колонизаторнуудай ... хоморой шухал зүйлнүүдэй ... олон үнэтэй ... Мексикэ дотор ... Эрдэмтэ Родриго Амфорэ ... Тиин үнэгэй ... мянган долларой ... Испаниин колонизатор ...

Иимэ хоморой шухал зүйл тухай ... Окампо хүдөө ... Хүүрхүүд соонһоо үнэтэ шүхэр ... хонгүй байгаа.

МАНТАН ТОМО САБХИ

ЛЕЙПЦИГТЭ окружной ... Дебелын хотын музейдэ ... мантан томо сабхи ... 70 сантиметр ... 1 метр 90 сантиметр ... Хотын сабхишадай эмхидхэгдэн байгуулагдаһан ... 600 жэлэй ой ... 1925 ондо энэ мантан томо сабхи ... 92 килограмм ...

Энэ сабхи 12 метр тухай ...

ПОЛИЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ЗААН

ЭНЭ ҮШАР Индиин Тамилнаду штадай Нагеркойл ... заан ... Полициин хүдэлмэрилэгшэд ... **(ТАСС).**

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-80, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-81, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и работы с селькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, информации, спортын бүхы шахуу ... шинное бюро — 57-63, фотолаборатории — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00365. Заказ № 0444